(5

DE

DIALECTO LACONICA.

DISSERTATIO PHILOLOGICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

IN

ALMA LITERARUM ACADEMIA REGIA

MONASTERIENSI

AD

SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

RITE IMPETRANDOS

DIE XI. MENSIS IULII MDCCCLXVII

IN PUBLICO DEFENDET

ALOYSIUS KRAMPE

GUESTFALUS.

MONASTERII.

EX TYPOGRAPHIA E. C. BRUNN.

FAUTORI STUDIORUM SUORUM

BENEVOLENTISSIMO

AUG. HOELSCHERO

PROFESSORI GYMN. MONASTRIENSIS

SACRUM.

Prooemium.

Quum, de rebus dialecticis disputare quam difficile sit, neminem fugiat, commentationem dialecti Laconicae suscepturus veniam petere cogor, ne adolescentis ingenio si quid inest adhuc rudi nimia audacia accusetur. Contentus ero, dummodo ne futurum sit, ut

Deferar in vicum vendentem thus et odores
Et piper et quidquid chartis amicitur ineptis.

Iam praetulit facem Ahrensius, qui vir doctissimus nostris temporibus, quae praeclara et obscura in literis plurima effundunt, opus summa laude dignum de dialecto Dorica universa conscripsit; singulas autem eius partes non separatas, sed coniunctas tractavit, nisi quod nonnulla, quae Laconibus peculiaria sunt, velut ϑ in σ, σ in ϱ aut spiritum mutata suis locis seposita diligenter examinavit; attamen in tanta copia rerum summa totius operis singulas species dialecti adumbrari, multa dicenda, complura, quae iam dicta sunt, aut augenda aut corrigenda eum reliquisse mirum non est. Neque igitur inutile neque ingratum fuerit, Laconum, praestantissimi Doriensium populi, ut res gestas, mores, ita etiam dialectum penitus cognoscere. Atque hanc rationem sequar, ut vetustissimo sermone Graeco in comparationem vocato indagem, utrum Lacones servaverint an mutaverint. Qua re fiet, ut, quandocunque ille me destituerit, ad linguas cognatas,

Latinam, Sanscriticam, alias confugiam. Sed — larga enim materia proposita est — in formarum tantum descriptione versabor, constructio et vocabulorum, quae Laconibus propria fuerunt, congeries in posterum tempus differantur.

§. 1. De universa dialecto Laconica eiusque indole.

I. Ut Lacones genere Dorienses iique validissimi et quasi propugnatores fortis illius populi Doriensium ingenio, moribus, institutis usi sunt, ita linguae quoque et sermonis vinculo, argumento ortus certissimo, cum gentilibus suis coniuncti fuerunt. Quod iudicium totius antiquitatis fuisse constat et testimoniis grammaticorum [1]) et dialecti indole firmatur. Quamquam eorum dialectus non omnino eadem ac ceterorum Doriensium fuit, quum singulae civitates Doricae stirpis sermone non minus quam ceteris rebus inter se ita differrent, ut summa consensio discrepantiis levioribus varietatem quan-

---

[1]) Cf. Iohannes Gramm. in Hortis Adonidis p. 242b: τῆς Δωρίδος πολλαί εἰσιν ὑποδιαιρέσεις τοπικαί· ἄλλως γὰρ Κρῆτες διαλέγονται, ἄλλως Ῥόδιοι καὶ ἄλλως Ἀργεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι. Ibidem p. 243b, ubi agitur de dialecto Dorica: διαφέρει δὲ ἡ τῶν Κρητῶν διάλεκτος, ᾗ κέχρηται Κυψίλας καὶ ἡ τῶν Λακώνων, ᾗ κέχρηται Ἀλκμάων, Σώφρων, (corrige: καὶ ἡ τῶν Σικελῶν, ᾗ κέχρηται Σώφρων cf. infra.) Cf. Choerob. in II. Ad. p. 268b,6: οἱ Αἰολεῖς καὶ Λάκωνες, οἵτινές εἰσι μέρος Δωριέων, κ. τ. λ. Gregorius Corinthius p. 294 ed. Schaefer: εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι τῆς Δωρίδος πολλαί εἰσιν ὑποδιαιρέσεις τοπικαί· ἄλλως γὰρ Κρῆτες διαλέγονται καὶ ἄλλως Ῥόδιοι, ἄλλως Ἀργεῖοι καὶ ἄλλως Λακεδαιμόνιοι. Idem p. 371: καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς Δωρίδος· διαφέρει δὲ ἡ τῶν Κρητῶν διάλεκτος, ᾗπερ Κυψίλας ἐχρήσατο, καὶ ἡ τῶν Λακώνων, ᾗπερ Ἀλκμὰν καὶ (ἡ τῶν Σικελῶν, ᾗπερ) Σώφρων ἐχρήσατο. Quae verba uncis inclusi, addit recte Koenius; fluxit mendum ex Ioh. Gr. libro.

Grammaticus Meerm., qui ex Gregorio hausit, in Schaeferi Greg. Cor. p. 656: τῆς Δωρίδος πολλαί εἰσιν ὑποδιαιρέσεις· ἄλλως γὰρ Ἀργεῖοι καὶ ἄλλως Λακεδαιμόνιοι καὶ ἑτέρως Κρῆτες διαλέγονται.

Huc faciunt quoque grammatici, si, quae Laconibus solis peculiaria sunt, universae Doridi adiudicant, quod saepius accidit.

dam acceperit, id quod apud omnes gentes fieri solet; cuius rei causae in aperto sunt neque eas hoc loco disquirere libet. Sed exstitit nuper vir doctus, Ahrensium[1]) dico, qui inveteratam et antiqui et nostri temporis sententiam labefactare conatus, Lacones, postquam in Peloponnesum profecti essent, Dorica dialecto repudiata Arcadicam recepisse affirmaret. Debilis autem et manca est eius argumeutatio. Debuit enim, haec sola ratio est probabilis, ex reliquiis dialecti Laconum et Arcadum cognationem ostendere; neque si eam viam tentavisset, tam nova proferre ausus esset. Nam comparatione tali multa discrimina observantur: Arcades β in ζ, λ in ϱ mutant, αο in αυ contrahunt[2]); nihil eiusmodi Lacones faciunt: Lacones ϑ in σ cf. §. 14, σ in ϱ cf. §. 15, mutant; Arcadibus vero haec ignota sunt; sane omnes illas mutationes Laconicas posteriore aetate inde ab Alcmanis tempore invasisse Ahrensius arbitratur, in qua re ab eo dissentiam; nihilominus cultura et progressus linguae eiusdem quomodo tam diversa apud populos tam vicinos fuisse possit, equidem non intelligo. Denique ut omittam differeutias dialectorum, Arcades natura loci munitos illo motu, qui Dorum migratione efficiebatur, non exterritos, vix tactos esse, neque Dores in eorum terram invasisse, pro certo haberi potest, atque per longum tempus ab omni commercio seiuncti mauserunt. Nulla igitur Laconibus facultas communicandi cum iis sermonis fuit. Contra maxima similitudo inter Lacones et Cretenses aliosque Doriensium intercedit.

II. Sed Laconum dialectus non modo Dorica, sed etiam *Δωρικωτάτη* fuit. Cf. O. Mueller Dorer II p 505 — Quodsi ab omni parte Lacones antiquitatis amantes fuisse, in re

---

[1]) Cf. Dialecti Doricae p. 427 sqq.
[2]) Cf. Ahrens. Dial. Aeolicae p. 232.

publica, in vitae ratione aliisque rebus, historia nos docet, iam inde linguam non aliter habitam esse suspicari licet. Neque eius colore haec sententia refellitur, immo vetustissimam inter Doricas dialectum fuisse evincitur; qua nulla aut in vocalium aut consonantium usu ad reconditam illam radicem omnium dialectorum Graecarum propius referri potest. Soli enim ex Doriensibus verba in *εω* et adiectiva materiae, ut ita dicam, in *εος* cadentia in *ιω* et *ιος* exire iusserunt, satis memores antiquissimae literae j; soli vetustum sonum literae *υ*, qui est Lat. u, servarunt; non soli quidem, sed latius et maiore constantia, quam ceteri Dorienses in nominibus, quae a verbis in *ζω* exeuntibus derivantur, *ξ* et *κ*(*τ*) usurpant, orta ex j*σ* et j(*τ*), deinde *σ* contra vulgare *ν* defendunt, digammate utuntur; singula quaedam iis solis propria ex summa antiquitate petita addi possunt. Accedit, quod fere omnia, quae Doridi universae gloriam vetustatis vindicant, eorum quoque dialecto repraesentantur; quo pertinent *α* genuinum pro vulgari *η* aut *ε* aut o aut *ω*, *τ* primum pro vulgari *δ* aut *σ*, *σ* priscum pro vulgari *ν* servata.

III. Huius ipsius autem, ut ita dicam, praestantiae laudem vitio vertere possis, si ad elegantiam et facilitatem sermonis respexeris; nam quo antiquiores sunt formae, eo rudiores esse solent; quam in dialecto Doriensium mitigata gravitatem, in Laconica autem duritiam iure appellaveris; neque fallitur Pausanias,[1]) qui ei *τὸ εὔφωνον* abiudicat. Ut omittam, quas asperitates cum ceteris Doriensibus communes habent, Lacones spiritus in mediis vocibus eoque concursus gravium vocalium, violentas assimilationes, vocales inter con-

---

[1]) Cf. Paus. III, 15, 2: . . . τῶν Λακώνων ἡ γλῶσσα ἥκιστα παρεχομένη τὸ εὔφωνον.

sonantes eiectas, praecipue apocopen praepositionum singulari quodam studio complexi sunt. Vocibus singulis fingere nobis possumus robusta illa corpora, simplices et patientes animos, audimus quasi asperos et atroces sensus, videmus tanquam praesentem illum coetum fortium virorum, quos natura, non ars educavit et coluit.

IV. Sed postquam mores prisci labi coeperunt, etiam dialectus pura evanescebat. Inde a bello Peloponnesiaco confecto quum avaritia et libido in dies gliscebat itaque patriis legibus neglectis commercium frequentissimum florebat, aliorum Graecorum cum vitiis et voluptatibus etiam sermo importabatur, non subito, sed paullatim, ut mox publica decreta nihil fere Laconici ostenderent; quae depravatio dialecti aucta est potentia foederis quod dicunt Achaici, quod Lacones opprimebat. Attamen pauperiores populi, plebs ditissimorum adversaria, duram dialectum diutius servavit; testantur nomina propria quaedam antiqua specie in titulis recentibus. Pausanias vero, quum apud Messenios maxime inter Peloponnesios peculiarem Doridem resedisse tradit, [1]) sui temporis etiam plebem Laconicam antiquam dialectum aspernatam esse indicare videtur. Tempora autem hanc contagionem antecedentia in tres aetates dividere licet; quarum prima usque ad initium Olympiadum, altera inde usque ad sextum aut quintum saeculum, tertia usque ad dialectum corruptam pertinet. Prima aetas, quae maximam genuinae linguae Graecae similitudinem habuit, plane ignota est; alterius usu F literae insignis fons exstant Alcmanis fragmenta et tituli nonnulli; tertiae auctor est praecipuus, aliis levioribus omissis, Aristophanes.

---

[1]) Cf. Paus. IV, 27: (Μεσσήνιοι) ἐς ἡμᾶς ἔτι τὸ ἀκριβὲς αὐτῆς (scil. τῆς Δωρικῆς διαλέκτου) Πελοποννησίων μάλιστα ἐφύλασσον.

§. 2. De fontibus.

Haud multae sunt reliquiae, quibus Laconica dialectus redditur. Neque minus grammaticorum opera talis argumenti, quorum complura, ut Philoxeni librum *περὶ τῆς Λακώνων διαλέκτου*, cuius mentionem facit Suidas s. v., fuisse constat, perierunt fere omnia; quae autem adhuc exstant, excerpta tantum minoris sunt momenti. Atque etiam Aristophanis Byzantii libri *γλῶσσαι Λακωνικαί* titulus solus traditur ab Athenaeo in l. III p. 77 *A.* 83 *A.* et ab Hesychio s. v. *πουρέακος*, quod damnum glossis Hesychii non reparatur. Ita fit, ut gravissimae huius dialecti non solidam et expressam, sed adumbratam imaginem fingere possimus. Fontes, ex quibus hauriendum est, enumeraturo primum locum tenere videntur inscriptiones; quarum si tantum pretium esset, quanta copia, ceteris scriptis Laconicis facile careremus. Sed quod inter tam multas perpaucae etiam pauciora, quae legi possunt, verba continentes, Boeckhii tit. 13 et 15, Leakii tit. 71 [1]) valde mutilatus, Rossii tit. 33 et 34, [2]) omnes vetustissima scriptura, antiquiorem dialectum referunt, aegre ferendum est. His tamen adiicere licet Boeckhii tit. 1511, qui satis uber Lysandreae fere aetatis, etiamsi Tegeae repertus est, dialecti Laconum aetatis tertiae testimonium adhibetur, quum Laconicum recensum exhibeat. Ceteri vero recentiores et recentissimi gravitate Laconica neglecta dialectum vulgaribus formis infectam praebent atque eo longius ab illa recedunt, quo minorem prae se ferunt antiquitatem. Quorum meliores sunt Boeckhii tit. 1325 et 1331

---

[1]) Cf. Keil. Anall. epigraphica, p. 86 sqq.
[2]) » Ross. Inscriptiones Graecae, fasc. 1.

—1335, omnes, uti editor censet, post sextum urbis Romae saeculum positi, deinde Vischeri[1]) tit. 30 et 31, fortasse Keilii[2]) duo; reliqui, Boeckhii tit. 1237—1325, 1326—1331, 1336—1506, Leakii tit. 17[3]) ex tempore imperatorum repetuntur, ita tamen, ut tit. 1336—1338 anteferendi sint.

Scriptorum antiquissimus est Alcman (c. Ol. 27.), quem dialecto Laconica usum esse testantur Pausanias[4]) et grammatici[5]), neque false interpretandus est Apollonius[6]), qui, ubi de digammate pronomini possessivo tertiae personae ab Aeolibus praefixo loquitur, Alcmanem quoque *συνεχῶς αἰολίζοντα* digamma recepisse docet; *συνεχῶς* enim ita dictum esse patet, ut ad digammatis usum referendum sit, quae sententia firmatur altero loco eiusdem[7]), quo *δωρίζεσθαι τὰ Ἀλκμᾶνος ποιήματα* tradit, sicuti grammaticus Leidensis[8]), recte quidem, sed minus accurate. Ob eandem causam, scil. usum literae F, Aeolicum poetam Alcmanem fuisse putat Priscianus.[9]) Sed quamquam ex hac re nihil colligi potest, quia digamma etiam Laconum fuit (cf. §. 4), permulta tamen Aeolibus propria usurpavit, imprimis *σδ* pro *ζ*, participii feminini terminationem *οισα*. Nec mirum est, quod, quum dialectus Laconum illo tempore durissima minimeque exculta et ad carmina fingenda apta esset, poetae licentia usus diversas formas Ionum, ut genit. sing. et accus. plur. II decl.

---

[1]) Cf. Vischer. Epigraph. u. archäol. Beiträge aus Griechenl.
[2]) » Keil. Zwei griech. Inschriften aus Sparta u. Gytheion.
[3]) » » Anall. epigr. p. 92.
[4]) » Paus. III, 15, 2: (Ἀλκμᾶνι) ποιήσαντι ᾄσματα οὐδὲν ἐς ἡδονὴν αὐτῶν ἐλυμήνατο τῶν Λακώνων ἡ γλῶσσα, ἥκιστα παρεχομένη τὸ εὔφωνον.
[5]) » §. 1 not.
[6]) » De pronomine p. 136 C.
[7]) » De constructione p. 279, 25 in Bekkeri Anecd. Graec.
[8]) » Schaefer. Greg. Cor. p. 635.
[9]) » Priscian. I p. 21. 22. ed. Krehl.

terminationes *ου*, *ους*, vocalem *η* in vocibus, quibus *α* genuinum est, et ceterorum Doriensium, ut accus. plur. II decl. terminationem *ος*, infinitivi *εν*, et Aeolum admiscuit atque eo progressus est, ut uno eodemque verbo Laconum et Aeolum proprias mutandi leges confuderit, cf. *σαλασσομέδοισα* in fr. 35. Quare cavendum est in adhibendis eius fragmentis, ne Ionica aut Aeolica aut Dorica alius populi pro Laconicis venditentur; neque ex eo solo certi quidquam cogere posse mihi videor, nisi alia testimonia accedunt. Locupletissimus auctor dialecti Aristophanes est, qui in comoedia Lysistrata quae inscribitur Lacones loquentes facit, idque summa cum cura, quare eius aetatis dialecti species maxime illustratur, quamquam ne hic quidem Atticis interdum formis verborum abstinet. Eiusdem fere temporis specimen exstat in foedere Laconum et Argivorum, quod tradit Thucydides in lib. V cap. 77; sed valde corruptum est, sive Thucydidi sive librariis culpam tribuis. Certe Ahrensius nimis audacter corrigere studet.

Pauca tantum verba suppeditant fragmenta Helotum Eupolidis [1]) et pauci versus Coralisci Epilyci [2]), quas comoedias Laconicam dialectum imitatas esse, iam tituli produnt.

Tum Chilonis epistola [3]) spuria quidem est, ut recte iudicat Ahrensius; nam complures formae veluti *εὐδαιμονίζω*, *δοκέω* aetati Chilonis non accommodatae sunt; pro quibus exspectaveris *εὐδαιμονίδδω*, *δοκίω*; sed tamen, quia in universum dialectum ostendit, consuli potest.

Denique epigrammata, epistolae, proverbia, quae ferun-

---

1) Cf. Meinekii Comicor. Graecor. fragmenta II p. 481.
2) » » » » » III p. 887.
3) » Diog. Laert. I p. 78.

tur Laconica, apud Plutarchum [1]) partim subtilius, partim negligentius dialectum exprimunt; sed magna cautio commendanda est.

Quibus addenda sunt pauca epigrammata, quae inveniuntur in Iacobsii Anthologia et proverbium Laconicum apud Pollucem IV p. 102 et Hippocratis epistola ap. Xenoph. Hell. I, 1, 23.

Postremo decretum Spartanorum contra Timotheum [2]) falsum et dialecti legibus non bene perspectis a quodam suppositum esse demonstravit C. O. Muellerus [3]).

Adnot. Errant Maittairius et Valckenarius, qui Laconem interlocutorem in Theocr. Idyll. V. Laconica dialecto uti contendunt; neque enim differt eius sermo a permixto illo, qui Theocriti proprius est.

Grammaticorum quae exstant opera, dialectorum genera tantum, non species discernunt et semper de Dorica dialecto universa docentes, quod singulis peculiare est, omnibus adiudicant; itaque in tali re, qualem mihi proposui, nihil fere iuvant.

Lexicographorum vero maxima gratia Hesychio habenda est, qui permulta Laconica nobis servavit, quae aliunde discere non licet. **

§. 3. De accentu et spiritu.

Difficillimum est in tanta penuria fontium certa quaedam de accentus et spiritus usu proferre, ne dicam leges consti-

---

1) Cf. Plut. Regum et imperatorum apophthegmata Laconica; Instituta Laconica; Lacaenarum apophthegmata ed. Duebner.

2) » Boëthius De musica I, 1.

3) » Dorer II p. 316 ed. 2.

**) Aegrius desideravi complures inscriptiones post Boeckhii Corp. inscript. editas (a Leakio, Welckero, Ussingio).

tuere, praesertim quum documenta grammaticorum, in quibus haec quaestio nititur, nos prorsus deficiant. Itaque accentus universae Doridi usitatos, quorum regulas a grammaticis passim perscriptas collegit Ahrensius Dial. Dor. II p. 26, ad Lacones quoque, si non omnes, maximam tamen partem pertinere arbitratus sequar.

Spiritus sane exaratus est in titulis antiquissimis 13 B. 71 L. 1511 B. excepto tit. 15. Sed illi ipsi haud ampli sunt. Reliquiae autem scriptorum ad hanc rem decidendam non prosunt. Itaque potestate subtilius inquirendi depulsus eo confugiam, ut singula quae a vulgari ratione recedunt vocabula enumerem.

Verba contra morem ceterorum Graecorum spiritu privata sunt: *ἀνιοχίων* in tit. 71 L., *ἀγῆται* in Ar. Lys. v. 1314 (sic codd.), *ἰάλλειν* in Thuc. V, 77, *οὐδραία*, *οὐδραίνει*, *οὐφίδρωμα* cf. §. 7, *ἀψίαι* cf. §. 8, *ἐττία* cf. §. 17, 7, ap. Hes. s. v.; praeterea nomina propria ab *ἀγῆσθαι* derivata: *Ἆγις*, *Ἀγησίπολις*, *Ἀγήσανδρος*, *Ἀγησίλαος*, *Ἀγησίστρατος*, *Ἀγησιππίδας*, alia, et Iovis apud Spartanos cognomen *Ἀγήτωρ* cf. C. O. Mueller. Dor. II p. 96 n. 4. et 237. A Laconibus alienum est *ἀγίσδεο* in Alcm. fr. 99 et *ὄκκα* fr. 106; Aeolicae sunt formae, sicuti *σδ* pro ζ positum et *ὄκα* in fr. 24. 25 ostendit. Deinde psilosis pronominum pers. I. et II, quam Reisigius in Syntagm. critt. p. 14 defendere conatur, Laconibus non convenit, quamquam in Ar. Lys. leguntur *ἀμές* v. 1162, *ἀμέ* v. 1254. 1265, *ὔμμε* v. 1076. Primum enim Alcman easdem voces spiritu aspero instruxit teste Apollonio [1]), qui quum Aeoles spiritum abiecisse distincte dicat, Alcmanis (Doriensium) formis nihil eiusmodi addat, ex silentio eius

[1]) Cf. De pronomine p. 118 C, 119 A, 127 A.

constantia spiritus intelligitur. Deinde Aristophanis ipsius aliis locis spiritus retinetur, cf. *ἅμες*, *ἁμῶν* v. 168, *ἁμίν* v. 1081, atque omnem dubitationem diluit tenuis vocis *πατ'* sequente *ἁμέ* in aspiratam mutata, *ποθ' ἁμέ* v. 95. Illud *ποτ' ὔμμε* v. 1076 autem Brunckii coniectura esse videtur; cod. Rav. *ποθ' ὔμμε* (corr. *ὑμέ* cf. §. 24) praebet. Denique non spernendum est testimonium, quod in Lexico de spiritu occurrit [1]), etsi Lacones non nominatim afferuntur. Attamen discrimine inter plebeiam personam nuntii et magis excultam expolitamque mulierem facto Laconum nobiliores *ἀμές* etc. plebem *ἁμές* etc. dixisse forsitan putaveris; sed haec sententia vix probetur.

Spiritus asper pro leni in voce recentioris aetatis *ἅνω* (*ἀνέω*) cf. Hes. s. v. *κασάνεις* et §. 14 usurpatur; *ὀπάρα* apud Alcm. fr. 24 non satis certam lectionem cum Welckero reiicio.

Quaesiverit quispiam, utrum illis vocabulis, quae supra commemorata sunt, Iones et Attici rectius fecerint an Lacones. *Ἁγῆσθαι* et nomina inde derivata ad radicem *ἀγ* verbi *ἄγω* revocanda atque ob eam causam spiritum non genuinum esse apparet. *Οὐδραία*, *οὐδραίνει*, *οὐφίδρομα*, ut legem in Lexico de spiritu [2]) traditam, *ου* initiale nunquam spiritu augeri, nisi in voce *οὗτος* et quum declinatione aut crasi ortum sit, omittam, iure aspero spiritu carent, quia *ὕδωρ* et *ὑπό*, si respicimus ad originem spiritus, ex arbitrio Graecorum eum acceperunt, cf. Curtius, Grundzüge d. griech.

---

[1]) Cf. Valck. Ammonius p. 214: τὸ α ἐν τοῖς ὑποτακτικοῖς ἄρθροις δασύνεται, ἅ, αἷς · ὡσαύτως καὶ ἐν τοῖς Δωρικοῖς ἡμῶν, ἁμῶν cf. p. 211; et ibid. p. 236: τὸ υ πάσης λέξεως ἄρχον δασύνεται πλὴν τοῦ ὔμμες ἀντὶ τοῦ ὑμεῖς, Αἰολικῶς.

[2]) Cf. Valck. Ammon. p. 211.

Etymol. II p. 218 257. *Ἱάλλω* apud Atticos solos asperum habet; omnes ceteri Graeci lenem tenent. Unde illorum studio spirandi eum natum esse elucet. A vocabuli *ἀψία* praefixo *α*, cohaeret enim cum *ψιάδδω*, spiritum recte abesse, exemplis docet Curtius l. c. II p. 294. *Ἑστία* denique antiquitus digamma habet cf. Lat. „Vesta", quod Lacones diu servarunt. Psilosin igitur, quantum ex his verbis concludere licet, qualem Aeoles, Lacones non amaverunt. Sed antiquissimam originem secuti maximam constantiam in adhibendo spiritu, ubicunque *σ* aut j excidit, praestare, literae F loco, quam plerumque diu retinebant aut in *β* mutabant, asperum non substituisse videntur. In nonnullis vocibus sine causa spiritum receperunt, ut in *ἁμές* cf. Sanscr. „asmat" etc.

§. 4. De digammate.

I. Summum antiquitatis dialecti Laconicae argumentum est, quod sicuti Aeoles digamma in ceteris dialectis fere omnibus exstinctum solita tenacitate servarunt. Participes huius usus etiam Cretenses aliique Doriensium fuerunt, sed omnes superarunt Lacones. Testantur praeter grammaticos[1]) tituli et reliquiae scriptorum et glossae Hesychii. Alcman

---

[1]) Cf. Tryphonis παθ. λέξ. §. 11 in Mus. critt. Cantabrig. I p 34: προστίθεται δὲ καὶ τὸ δίγαμμα παρά τε Ἴωσι καὶ Δωριεῦσι καὶ Λάκωσι, οἷον ἄναξ Fάναξ, Ἑλένα Fελένα. — Schol. ad Dionys. Thr. in Bekkeri Anecd. Gr. II p. 778, 9: πάντα τὰ στοιχεῖα κατὰ πᾶσαν ἔστιν εὑρίσκεσθαι διάλεκτον· τὸ δὲ δίγαμμα οὔ, ἀλλὰ παρὰ μόνοις τοῖς Βοιωτοῖς καὶ τοῖς Λάκωσι καὶ τοῖς Αἰολεῦσιν. Ex his hausta videtur nota grammaticuli cuiusdam in Anecd. Ox. IV p. 323, 2: τὸ δὲ δίγαμμα οὐκ ἄρα ἐστὶ στοιχεῖον· ἄλλως τε πάντα τὰ στοιχεῖα κατὰ πᾶσαν ἔστιν εὑρέσθαι διάλεκτον· τοῦτο δὲ οὐχ εὑρίσκεται, εἰ μὴ παρὰ μόνοις τοῖς Βοιωτοῖς καὶ Αἰολεῦσι καὶ Λάκωσιν.

plurima exempla exhibet, a grammaticis[1]) ad Aeolicam dialectum relata; sed nulla causa est, cur iis assentiamur, quum Alcman Spartae scripserit, Spartani digamma retinuerint. Adhibetur autem ab eo ad hiatum vitandum aut syllabam producendam, cf. Fέρματα fr. 10, Fέκατι fr. 26, Fιερὸν fr. 40, Fέθεν fr. 48, Fάνασσα fr. 65, Fάναξ fr. 68 (ex emend. Maittair.; cod. γ'ἄναξ), Fά fr. 76, δάFιον[2]) fr. 77; addit Welckerus Fάλλα fr. 82, in quo erravisse videtur; nam ἄλλος nusquam digamma habet. Non vero dubitandum erat Ahrensio, qui satis diligenter digammatis usum apud Dorienses exploravit, quin ἐFειξε pronuntiari oporteret in fr. 80. Denique accedit λέFα i. e. λεία in fr. 23; ibi enim codices omnes λέα tradunt, quod Welckerus nullo iure in λεία mutavit, cf. λευρὸς (λεFρός), Lat. „levis." Saepius digamma ab eodem negligitur, cf. ἄγε fr. 14, ἀδεᾶν fr. 27, Οἰνουντιάδην fr. 15. Sequentes scriptores nullum huius literae vestigium reliquerunt, neque Aristophanes neque Thucydides, nisi in τὸ ἔσθος apud Ar Lys. v. 1096 id extricare vis; sed Aristophanes hiatum non anxie fugit, cf. Matthiaei Gramm. Gr. I p. 132. Quare aliis exemplis deficientibus digamma ei alienum fuisse puto. Magni vero facienda sunt, quae tituli antiqui praebent, literae F exempla duo: ἐδήδοFε et ἐδήδοFας in tit. 15 B, quod admodum verisimiliter editor ex sigillo E elicuit; forma est perfecti II, ἔδηδα, qualis apud Homerum occurrit, intruso o; deinde Fίκατι in tit. 1511 B. cf. §. 5, III.

II. Mox Lacones digammatis, si quidem ex Aristophane ceterisque scriptoribus iudicium facere licet, obliti, saepissime

---

[1]) Cf Apoll. Dysc. De pron. p. 136 B; ibi loquitur de pronom. posses. III. pers. sing.: Αἰολεῖς μετὰ τοῦ F κατὰ πᾶσαν πτῶσιν καὶ γένος· καὶ Ἀλκμὰν δὲ συνεχῶς αἰολίζων φησί· τὰ Fὰ κάδεα (cod. ἐά, unde elicuit Ahrensius veram lectionem Fά).

[2]) Cf. Priscian. I p. 21. 22 ed. Krehl.

digamma in β mutarunt, in quam literam sermone vulgari duratum mature abiisse suspicor, quamquam ex lexicographorum operibus solis fere hanc mutationem novimus. Quam facile fieri potuerit, cognatione literarum intelligitur. Grammatici[1]) autem vera ratione non perspecta β pleonasticum, ut ita dicam, a Laconibus addi docent. Exempla inveniuntur haec:

A. In initio vocabulorum:

Apud Hesychium:

βάγος pro *ἄγος* *βαγός* pro *ἀγός*	Cf. glossa: βάγος· κλάσμα ἄρτου, μάζης· καὶ βασιλεὺς καὶ στρατιώτης (corr. στρατηγός)· Λάκωνες;

confunduntur *βαγός* et *βάγος*, ab *ἄγω* alterum, alterum ab *ἄγνυμι* derivatum. Addendum est Hesychii *μωσκηροβάκτας* cf. §. 7.

βάξον pro *ἄξον* cf. gl. *βάξον· κάταξον· Λάκωνες* (cod. *κατάξιον*; em. Kuester). Digamma vocis *ἄγω* apud Lacones solos invenitur. Cf. Boeckh. Corp. inscr. I p. 5.

βειέλοπες, a rad. *εἴλω* deriv., cf. gl. *βειέλοπες· ἱμάντες, οἷς ἀναδοῦσι Λακεδαιμόνιοι τοὺς νικηφόρους*; cf. Eustath. p. 1453, 10; Zonar. p. 382; Suidas s. v.

Βείκατι pro *εἴκοσι* cf. gl. *βείκατι· εἴκοσι· Λάκωνες.*

βεικηλά, ab *εἰκῆλος* deriv., cf. gl. *βεικηλά· νωχελῆ· ἀχρεῖα· Λάκωνες.*

---

[1]) Cf. Etym. Gud. p. 104, 12: γέγονε δὲ τὸ βαῦνος πλεονασμῷ τοῦ β κατὰ Λάκωνας· οὗτοι γὰρ τὸ ἰδεῖν βιδεῖν λέγουσι.

Etym. M. p. 808, 26: ἔβασον ἀντὶ τοῦ ἔασον, συγχώρησον· οὕτως Συρακούσιοι καὶ Λάκωνες· γέγονε δὲ πλεονασμῷ τοῦ β· τὸ γὰρ ἔασον ἔβασόν φασι καὶ τὸ ἔαται ἔβαται καὶ τὸ ἐα ἔβα.

Huc spectat grammaticus quoque in Anecd. Ox. II p. 289, 31: πᾶσα λέξις ἀπὸ τῆς βι συλλαβῆς ἀρχομένη διὰ τοῦ ι γράφεται, εἰ μὴ ἐστιν κατὰ γλῶσσαν Λακώνων . . . . . βείδυοι λέγονται οἱ ἄρχοντες παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις· βειέλοπες λέγονται οἱ ἱμάντες (cod. ἱμάνται).

βέλα pro *ἕλα* cf. gl. *βέλα· ἥλιος καὶ αὐγὴ ὑπὸ Λακώνων*; cf. *ἕλα· ἥλιος, αὐγή, καῦμα, βάδιζε, λέγε· Λάκωνες*. Inde Laconicam esse cognoscitur glossam sequentem.

βελήσθαι pro *ἐλᾶσθαι* cf. gl. *βελάσεται· ἡλιωθήσεται* (cod. *βελασσ.*); cf. *ἐλᾶται· ἡλιῶται.*

βέργον pro *ἔργον* et *βέργω* pro *ἔργω* cf. gl. *γαβεργόρ· ὁ μισθωτός· Λάκωνες* (cod *γαβεργός· ὀρουμισθωτός*; alii aliter corrigunt).

βήλημα pro *εἴλημα* cf. gl. *βήλημα· κώλυμα, φράγμα ἐν ποταμῷ· Λάκωνες* (cod. *βείλημα*; Salmasii emend. omnes receperunt).

βίσχυν pro *ἴσχυν* cf. gl. *βίσχυν· ἴσχυν, σφόδρα ὀλίγον· Λάκωνες*. De hoc adverbio cf. Bekker. Anecd. Gr. III p. 1354 et Anecd. Ox. II p. 162, 19.

βιούζω pro *ἰύζω* cf. gl. *ἐκβιούζει. θρηνεῖ μετὰ κραυγῆς*, sine dubio Lacon. cf. §. 7; — *ἀβίυκτον· ἐφ' οὗ οὐκ ἐγένετο βοὴ ἀπολλυμένου* (cod. *ἀβίηκτον*; Voss. emend. ex ord. verb.).

βιῶρ pro *ἴσως* cf. gl. *βιῶρ· ἴσως, σχεδόν· Λάκωνες*; cf. §. 15, II.

βορθαγορίςκος pro *ὀρθαγορίσκος* cf. gl. *βορθαγορίσκεα· χοίρεια κρέα· καὶ μικροὶ χοῖροι βορθαγορίσκοι· Λάκωνες* (cod. *βορθάκεοι*; em. Salmas. coll. gl. *ὀρθαγορίσκος· χοιρίδιον μικρόν*). Adde Ath. IV p. 140 B, qui *ὀρθραγορίσκος* scribit et ab *ὄρθρον* secundum Persaeum derivat; incertum est, quae forma vera atque unde ducenda sit.

In Et. M. p. 195, 44:

βεστόν· τὸ ἱμάτιον ὑπὸ Λακώνων· οἱ δὲ βεττόν· Διογενιανός. Unde Hesychii glossa corrupta *βέσον· ἔθος καὶ ὁ τῶν ἐθῶν ἔμπειρος· Λάκωνες δὲ τὸν βεστικόν τὰ ἔσον . . .* sic corrigenda est: *βεστόν. ἔσθος, καὶ βεστικός· ὁ τῶν ἐσθῶν ἔμπειρος· Λάκωνες.*

In Et. Gud. p. 104 B:

βιδεῖν pro *ἰδεῖν*, nolim corrigere *ἰδῆν*, quia verbum recentioris temporis est.

In titulis:

Βίτυλος, nomen urbis, cf. *Βειτυλέων* in tit. 1323 B. (*ει* solitum sigillum est in tit. recent. longi *ι*; nam a Ptolemaeo nominatur *Βίτυλα* cf. Boeckh. l. c., C. O. Mueller. Dorer II p. 108. 439. ed. alt.). Digamma latere, ostendit altera forma *Οἴτυλος*.

βέτος pro *ἔτος* cf. *διαβέτης* in tit. 1242. 1273. 1432 B., magistratus Spartanorum nomen, sine dubio ab *ἔτος* repetendum, cf. Boeckh. ad C. I. I p. 611.

βίδεος pro *ἴδεος* cf. tit. 1241. 1255. 1268 B. aliique; rarius occurrit *βίδυος* cf. tit. 1254. 1270. 1271 B. 1 K.; a radice *ἰδ* derivatur, quae F habet, cf. „video." Adde *βιδιαῖος* ap. Paus. III, 11, 2. 12, 4, *βείδιοι* ap. Eustath. p. 1453, Suid. s. v., *ἴδυοι* ap. Hes. s. v. et Phot. s. v. *ἰδύους*.

βάνασσα pro *ἄνασσα* cf. *Εὐρυβάνασσα* in tit. 1372 B. 1 K.

B. In mediis vocibus:

Apud Hesychium:

ἀβήρ pro *ἀήρ* cf. gl. *ἀβήρ· οἴκημα στοὰς ἔχον· ταμεῖον· Λάκωνες*.

ἀβῶ ab *ἠώς* deriv. cf. gl. *ἀβῶ· πρωΐ· Λάκωνες* (cod. *ἀβώ* contra accent. regul.).

ἀβώρ pro *ἠώς* cf. gl. *ἀβώρ· ἠώς· Λάκωνες* (cod. *βοὴ ὡς*).

ἀβείδω pro *ἀείδω* cf. gl. *ἀπαβοίδωρ· ἐκμελῶς· Λάκωνες* (cod. *ἀπαβοῖδορ· ἐμμελῶς*, em. Guyetus); unde Laconicam esse colligitur glossam: *ἀβηδόνα· ἀηδόνα*, quum *ἀείδω* stirps sit vocis *ἀηδών*.

δαβελός pro *δαελός* cf. gl. *δαβελός· δαλός· Λάκωνες* coll. *δαελός* ap. Hes. s. v. et in Et. M. p. 46, 35. Dicitur enim:

δάβω pro *δάω* cf. gl. *δαβῇ· καυθῇ* (cod. *δαβεῖ· κάθηται*;

corr. Ahrens. II p. 49.); ἐκδαβῆ· ἐκκαυθῇ (cod. ἐκδάβη· ἐκαύθη; corr. Ahrens.).

ἐβάω pro ἐάω cf. gl. ἔβασον· ἔασον· Συρακούσιοι; contra in Et. M. p. 308, 26: ἔβασον ἀντὶ τοῦ ἔασον, συγχώρησον· οὕτως Συρακούσιοι καὶ Λάκωνες, cf. Suid. s. v.

ἐξωβάδια pro ἐξωάδια, a Dorico ὠς, ὠατος derivandum, cf. gl. ἐξωβάδια· ἐνώτια· Λάκωνες.

μιργάβωρ pro μισγήως cf. gl. μιργάβωρ· τὸ λυκόφως..; Albertius Λάκωνες adiecit. Ortum esse ex μίσγω et ἠώς, idem vidit.

Deinde huc pertinent:

ὠβά in tit. 1272. 1273 B., quod pro ὠά esse ostendit Curtius, Grundzüge d. gr. Etymol., II p. 161 et

ὠβάδδω in dicto Lacon. ap. Plut. Lyc. c. 6.

III. Hesychius permulta verba tradit, quorum digamma initiale in γ conversum esse videtur; de qua re inter viros doctos magna dissensio est: sunt, qui talem mutationem ridiculam putent, ut Bentleius, Heynius, Thierschius; cum iis faciens Ahrensius librarii errore literam γ (Γ) irrepsisse pro F atque hoc ubique restituendum esse censet; alii talem mutationem defendunt, ut Buttmannus Lexil. II p. 161, Giesius Dial. Aeol. p. 292 sqq., Curtius l. c. II p. 171. Quibus ego adstipulari cogor compluribus de causis. Primum enim mutatio haudquaquam difficilis est, quum qui pronuntiat F, sicuti qui literam v aut w, invitus ipse sonum γ similem praemittat (γF, gv): deinde cognatae linguae mutationem literarum g et w in iisdem vocibus ratam ostendunt, cf. Lat. „vastare" Francogall „gâter," vernaculae „Wilhelm" Francogall. „Guillaume," vernaculae „Welfen" Italorum „Guelfi"; neque fallitur Jac. Grimm., si in libro „Geschichte d. deutschen Sprache" p. 207 dicit: Das welsche gw ist nicht zu übersehen, wenn man das griechische Digamma beurtheilen will; denique una ex illis glossis Hesychii, γέντο·

ἔλαβεν· ἀνέλαβεν i. e. *ἕλτο, ἕλετο*, testimoniis grammaticorum[1]) et usu scriptorum firmatur. Sed etiam, *γύαι· ὁδοί*, verum esse, ostendit inde derivatum *ἄγυια*, Lat. „via.“ Nunc quaeritur, Laconesne huius mutationis participes fuerint. Unius dialecti finibus eam vix coerceri, apparet, neque Laconibus hunc morem abiudico, ita tamen, ut eum in una alterave urbe, non apud omnes valuisse credam. Testantur illud *γέντο* pro *ἕλετο*, quod ex Alcmanis operibus laudat Eustathius[1]), et *Γήλωσιν*[2]) pro *Εἵλωσιν* in Epil. Coralisco, quod facili coniectura ex codd. lect. *παραγγελῶσιν* aut *παραγγέλλωσιν* aut *παραγγέλλω σοι* prodit; Bergkium *πάρα Γέλλωσιν* corrigentem duplicatum *λ* Laconicum non esse fugit. Tum aliis mutationibus Laconicae dialecto vindicantur glossae: *γέλουτρον· ἔλυτρον ἤγουν λέπυρον*, cf. §. 7; *γέτορ· ἦτος* (cod. *γέτορι*), cf. §. 15, I; *γῆμα· ἱμάτιον*, pro *εἶμα* cf. §. 11; fortasse *γίυ· αὐτοῦ*, pro *ἕο*, quia Lacones *ε* ante *ο* et *ω* in *ι* transire saepius iubent; et *γίαι· ὀδυνῆσαι* (cod. *ὀδῦναι*) coll. gl. *γίσας· φθείρας* et *ἶψαι· φθεῖραι* et *ἴψας· ὀδυνήσας*, quia *σ* in mediis vocibus in spiritum mutare Lacones solent cf. §. 15, II.

Quod autem Curtius l. c. *μώλυγερ* ap. Hes. s. v. pro *μώλυFες* collato Latinorum „mollis“ i. e. „molvis“ sic explicat, aliter se habere videtur; *μῶλFες* genuina forma attraxit *γ* (*μῶλFγες*), quo facto F in *υ* transiit (*μώλυγες*); ceteri Graeci merum *υ* retinent (*μώλυες*).

IV. Digamma in *π* abiisse videtur in voce *ἀπελλά* cf. tit. 2 K. et Hes. gl. *ἀπελλαί· σηκοί, ἐκκλησίαι, ἀρχαιρεσίαι* et *ἀπελλάζειν· ἐκκλησιάζειν· Λάκωνες*; radix enim est Fελ (*εἴλω*). Num *ἀμπέσαι* ap. Hes. s. v. ex *ἀμFέσαι* ortum sit, dubito.

---

[1]) Cf. Eustath. p. 756, 30 et alii; usurpat vocem Homerus, Alcman.

[2]) Perfecti forma videtur sic orta: Fέλω, FεFέλως, FέFλως, Fῆλως; *ε* enim a Laconibus consona eiecta in *η* produci solet cf. §. 11.

V. Fortasse *φιδίτια* cf. Plut. Lyc. c. 12, quae forma antiquior, quam *φειδίτια* esse videtur, ab *ἐδω* petendum est, ut sit *Fιδίτια*, cf. Hes. gl. *ἀφέδιτος· ἡ ἡμέρα παρὰ Λάκωσιν, ἐν ᾗ θύουσιν;* aut, si praeferas, cum *ἴζω* (*ἰδ*) vocem cohaerere putaveris.

VI Interdum digamma in vocalem transiit: a. in *υ*, cuius primus sonus quum fuerit idem ac Latinum u, vides, quam arcte coniunctum sit cum digammate, modo Latinorum v sigillo u et apud Graecos sigillo *ου* redditum esse memineris. Cf. *Λαυαγήτα* i. e. *ΛαFαγήτα* in tit. 1466 B, nam *λάος* stirpem *λαF* habet cf. Curt. I p. 329; deinde *βουαγός* i. e. *βοFαγός* in tit. 1241. 1245 B. cf. Hes. s. v. *βουαγόρ*, neglecto digammate evadit forma *βοαγός* cf. tit. 1350. 1370. 1426 B; tum *βοῦά* ap. Hes. s. v., abbreviatum ex *βουὅα* pro *βουσόα*, q. v. in Et. M. p. 391, 16; radix *βοF* cf. § 15, II. Neque ab hoc loco alienum videtur *βίδυοι* (rad. *Fιδ*) comparata terminatione Sanscritica „vas“, ut sit pro *FιδFεοι* vel *FίδFοι*.

b. in o, quod ab *υ* genuino haud multum differt, cf. *δοάν* i. e. *δFάν* pro *δήν*, ex Alcmane citatum a Schol. ad Dion. Thr. in Bekker. Anecd. Gr. II p. 949, 20, cf. Sanscr. „divam“. *Οἴτυλος* i. e. *Fίτυλος* cf. Boeckh. ad tit. 1323. Etiam *ὤρανος* in Alcm. fr. 5 huc pertinet, ortum ex *ὀάρανος*, cuius radix est „var“ Sanscr. cf. Curtius I p. 315.

De primis vocalibus servatis.

§. 5. De vocali *α*.

I. Vocalem *α*, quam Jones et Attici saepissime in *η* mutarunt, genuinam Lacones cum ceteris Doriensibus Aeolibus-

que (cf. Ahrens. II p. 126; I p. 84) servarunt, quam consuetudinem ne recentissimis quidem temporibus exstinctam aut coercitam esse, tituli docent. Itaque *α* invenitur:

1. In omnibus I declin. terminationibus; exemplorum tanta copia, ut enumerari vix possint, ut *ἁ ξανθά* in Alcm. fr. 27, *Σελάνας* fr. 47, *κιθαριστάν* fr. 65, *τᾷ μύλᾳ* fr. 18, *ὀλολυγά* in Ar. Lys. v. 240, *τᾶς τιγᾶς* v. 105, *πυγάν* v. 82, *Κόρα* tit. 1434 B., *τᾷ ἀναστροφᾷ* 1331, *εὐεργέταν* 1334. — *α* genuinum esse ostendunt pluralis et dualis formae atque Latinorum ratio. — Hic memoranda sunt adverbia terminationis *α*, quae dativi singularis esse videntur: *πᾷ* in Ar. Lys. v. 171. 980, *πά* v. 155, *οὔπα* v. 1157, *ὅπᾳ* v. 118. 1080. 1188 (Thuc. V, 77), *τᾷδε* v. 180, *ᾇ* v. 1318, *ᾇπερ* v. 84. 1000. 1003, alibi, *πανιᾷ* v. 180. 1081. 1096, *ἀλλᾷ* Alcm. fr. 82. De accentu cf. Ahrens. II p. 34.

2. In nominibus III declin., quae in *τας* exeunt, si quidem licet credere voci *κοινότατος* in decreto contra Timotheum; congruit usus ceterorum Doriensium, cf. Ahrens. II. p. 134. *α* a principio adesse, demonstrat Latinorum terminatio „tas". Deinde in terminatione *αξ* (*ηξ*)[1]) cf. *βάραξ* in Epil. Cor. et ap. Hes. s. v.

3. In verborum augmentis. Cf. *ἁρμόξατο* in Alcm. fr. 30, *ξυναλίαξε* in Ar. Lys. v. 93, *ἆρχε* v. 998, *ἆγεν* v. 1255. Alcman etiam Jonicam formam usurpat cf. *ἐπῆγε* fr. 22 etc.; contra *ἤνσει* in Ar. Lys. v. 1257 corruptum ab Aristophane profectum esse non potest, quum altero etiam vitio laboret cf. §. 20, 5.

4. In coniugatione verborum, quorum stirps in *α* exit, quo pertinent verba in *αω* omnia et nonnulla in *μι* desinentia; cf. *ποτάομαι* (*πωτήσομαι*) in Ar. Lys. v. 1013, *ὁρμαὸν*

---

[1]) Omnibus Doriensibus adscribitur in Anecd. Ox. II p. 40, 17.

(ὁρμάσμαν) v. 1247 cf. §. 15. II, ἔλα v. 106, ἄντασι (ἀνάστηθι) κάβασι (κατάβηθι) ap. Hes. s. v. cf. §. 14. τεθναξοῦμα in Plut. A. L. (Brasidae) p. 268 n. 3. τεθνάκαντι in Plut. Lyc. c. 20. φᾶ (ἔφη) in dicto Laconico ap. Jacobs. Anthol. II p. 102. νικάσαντα in tit. 1418. 1419. 1422 B. cf. tit. 71 L. —; etiam quorum radix α habet cf. ἐπιλελάθηκες, ἐπιλελᾶσθαι in Plut. A. L. p. 286 n. 1, ἐκφᾶναι (ἐκφῆναι) p. 262 n. 77, [illegible] in Ar. Lys. v. 1256.

5. In vocabulis, quae a vocibus I decl. aut verbis in αω exeuntibus derivata sunt vel compositione vel terminatione simplici adiuncta, ut μναστής in Alcm. fr. 121, δάϝιος fr. 77, φυσατήριον in Ar. Lys. v 1242. Μναμόνα v. 1248, κάλα v. 1253 (rad. καϝ), φάμα in Plut. A. L. p. 298 n 2, ἀγγελιαφόρος ap. Plut. De malig. Her. c 32, τεχνάεις in epigr. Lac. ap. Jac Anthol II p 39, [illegible] ap. Hes. s. v. cf. § 15, I, γαβεργός. ibid., χραίρα (i. e. χωραίρα cf. § 15, II) ibid., ἀνίκαν in tit. 1334 B. 30 V., Ὀνασικλείδης in tit. 1346 B., Μνάσων in tit. 1242. 1255 B., [illegible] in tit. 1242 B. — Tum in vocibus, quae a verbis, in quorum radice α latet, repetendae sunt, ut δᾶμος in Alcm. fr. 23 et tit. 1325 B. 2 K. quaeque ad hoc vocabulum revocanda sunt nomina propria: Ἀριστόδαμος in tit. 13 B, Δαμοκλῆς in tit. 1237. 1238 B, Εὔδαμος in tit. 1239. 1241 B. et. 1 K., Δαμονίκης in tit. 1246 B., Κλεόδαμος in tit. 1252 B, Δαμοκρατίδας, Δαμοκράτης, Δαμόχαρις, Δαμόστρατος aliaque in tit. 1 K. (radix δαμ verbi δαμάω), κᾶδος in Alcm. fr. 76 (rad. καδ verbi κήδομαι cf. κέκαδον, κεκαδήσομαι), [illegible] in Ar. Lys. v. 1000 (rad. πλαγ verbi πλήσσω), ἀγᾶσθαι in Ar. Lys. v. 1314 (rad. ἀγα) cf. Ἀγησίνικος in tit. 1262 B., νᾶσος cf. Πελοπόννασος in Thuc. V, 77 (rad. ναυ, non, ut vult Lobeckius, νέω), ἀλαθής in Plut. A. L. p. 257 n. 41 (rad. λαθ verbi λήθω) cf. ἀπαλάσιξαι ap. Hes. s. v. vide §.

13, παγουλίρ (πηγυλίς) ap. Hes. s. v. (rad. παγ verbi πήγνυμι) cf. §. 15, II, ἀαδέρ (ἀηδής) ibid. (rad. ἀδ verbi ἀνδάνω) cf. ἀδύς in Ar. Lys. v. 206, Epil. Cor., Plut. Ages. c. 11, ἀαδία ap. Hes. s. v.[1]), πλατίος cf. §. 12 (rad. πελάζω). Praecipue animadvertenda sunt nomina, quorum altera pars a verbo ἄγω redundans vulgo ab η incipit, cf. κυναγός in Plut. Lys. c. 18 et in tit. 1325 B., βουαγός in tit. 1241. 1245 B.

Denique hoc loco inserenda sunt nomina in α-να, vulgo ηνη, exeuntia, quae suffixo να (νη) partim ad substantiva I decl. partim ad verba terminationis αω revocanda sunt; nonnunquam -ανα totum suffixum respondet Sanscr. „ana", de quo vide Bopp. Vergl. Gramm. III p. 396, quamquam etymologia exemplorum, quae inveniuntur, non semper erui potest. Sunt autem haec: Σελάνα in Alcm. fr. 47 (rad. ἕλα, cuius vocis σ in spiritum transisse, elucet ex σέλας), εἰράνα in Ar. Lys. v. 118. 144. 169. 1081 et in Plut. Lys. c. 14 (fortasse deriv. ab εἴρω) cf. Εἰρανίων in tit. 1240 B., Ἀσάνα in Ar. Lys. v. 1300, Jonum Ἀθήνη, unde ducendum sit, dubitatur, fortasse, ut etymologias iam tentatas omittam, ad radicem θάω spectat, ut virginis notio offeratur cf. τιθήνη; cum hoc verbo cohaerent Ἀσάναι in Ar. Lys. v. 980, Ἀσαναῖος v. 170 aliisque; Πελλάνα in Ar. Lys. v. 996, Paus. III, 21, 2, et Ἀνθάνα ap. Arist. Byz. s. v., oppida Laconica, Μεσσάνα in dicto Lacon. ap. Jacobs. II p. 39, cf. Μεσσανίοι in tit. 1338 B.; unde haec nomina repetam, incertus sum, etiamsi radices afferri possunt Μέσσα, πέλλα, ἄνθα. Idem valet in voce ἀμάνα ap. Hes. s. v. pro ἀπήνη cf. §. 16, II, 2.

6. In verborum terminationibus I pers. indic. praet. et optat. pass. ac med. cf. ὀργιζόμαν in Plut. Reg. et imp.

[1]) ἄαδα · ἔνδεια · Λάκωνες · οὕτως Ἀριστοφάνης ἐν γλώσσαις. Non assensus Valcken. coniecturae ἄδδα corrigo, ut restituatur ordo verborum, ἀαδία i. e. ἀηδία, nam ἀηδεῖν explicat Hesychius ἀπορεῖν, ἀσιτεῖν.

(Charilli) p. 228 n. 2, εἰπόμαν in Plut. De Her. mal. c. 32; difficile est, genuinam vocalem α esse demonstrare. Comparo Latin. „bam", „bar".

7. In adverbiis, quae in δαν (δην) exeunt; apparet enim, esse illam accusativi I decl. terminationem; Curtius II p. 215 confert Sanscr. suffixum „ja"; cf. ἄδαν in Alcm. fr. 24.

8. Denique in his singulis vocibus, quas nullo alio communi vinculo complecti possum, nisi quod α genuinum retinent:

ἀγάθεος (ἠγάθεος) in Plut. Lys. c. 18, comp. ex ἄγαν et θεός.

ἁλικία (ἡλικία) in Boekh. tit. 1347, ἁ = ja cf. Benfey. I p. 226. (Inde ἅλιξ, ἁλικιώτας, παλίκος aliaque colliguntur).

ἁμέρα et ἆμαρ (ἡμέρα, ἦμαρ) cf. σάμερον in Eupol. Hel., ortum ex τὸ ἆμαρ.

ἁμές, ἁμῶν etc. (ἡμεῖς, ἡμῶν etc.) cf. §. 24, 3.

ἁνία vel ἄνιον (ἡνία vel ἥνιον) cf. ἁνιοχίων in Leak. tit. 71; rad. Sanscr. „jam" cf. Curtius II p. 122.

γᾶρυς (γῆρυς), ut docet μελίγαρυς in Alcm. fr. 4, cf. Lat. garrio, garrulus.

γυνά (γυνή) in epigr. Lac. ap. Jacobs. Anthol. I p. 257. cf. vocat. γύναι.

ζατεύω (ζητεύω) in Alcm. fr. 23. Radix Sanscr. „ja", „dja" cf. Curtius II p. 196.

κάρ (κήρ) in Alcm. fr. 81 (ibi enim κᾶρα lego cum Bastio ad Greg. Cor. p. 900, cod. κάραν). Radix καρ cf. Curtius I p. 117.

κάρυξ (κήρυξ) in Ar. Lys. v. 983, Keilii tit. 1, cf. Lat. „caduceus."

μάκων (μήκων) cf. μακωνίς in Alcm. fr. 17. Radix fortasse μακ, unde μακρός, propter caules longos huius floris cf. Curtius I p. 131. Comparatio linguarum Germanicarum a praebet cf. id. l. c.

μᾶλον (*μῆλον*) in Ar. Lys. v. 155 et *κοδύμαλον* in Alcm. fr. 85 cf. Lat. „malum."

μάν (*μήν*) in Ar. Lys. v. 144. 170. 183. 206. Ambigue derivatur a radice mah cf. Benfey. I p. 91.

μάτηρ (*μήτηρ*) in Plut. Lacaen. ap. (Damatriae epigr.) p. 298. 299 n. 10, in dicto Lac. ap. Jacobs. Anthol. I p. 257, II p. 102. 297. 427, cf. Lat. „mater." Radix „ma" cf. Curtius I p. 298. Huc pertinent composita *Δαμάτηρ* in tit. 1434. 1464 B. et in decr. c. Tim., *Δαμάτριος* in tit. 1338. 1295 et alibi.

παδάω (*πηδάω*) cf. Ar. Lys. v. 1317; sine dubio radix *παδ* est, quae latet in *ὀ-παδ-ός*.

9. Nonnullarum vocum derivatio in obscuro versatur, quales occurrunt:

ἀνίκα in dicto Lac. ap. Jacobs. Anthol. II p. 102. 297; nisi fallor, Boppius a dativo *ᾇ* repetit, quod mihi non persuadeo.

ἄρκαλος (*ἄρκηλος*) in tit. 15 cf. Aelian. H. A. VII, 17.

βάρακες (*βήρηκες*) in Epil. Cor. et ap. Hes. s. v.

Δαμάτηρ (*Δημήτηρ*) in tit. 1434. 1464 B; prior pars incerta videtur; *δα* pro *γᾶ* non accipiendum est, nam tum in nulla dialecto unquam *Γαμάτηρ* vel *Γημήτηρ* exstitisse, admodum mirum est, cf. §. 16, IV.

Ζάν (*Ζήν*) ex Alcmane citat Lobeckius Parall: p. 71. *Ζανός* in tit. 1313. 1314 B.

κακίω (*κηκίω*) ap. Hes. s. v. cf. nota Schmidtii ad h. l.

λᾶδος (*λῆδος*) in Alcm. fr. 118 cf. etym. incerta Benfeyi II p. 111. cf. Hes. s. v. *Λαῖδος*.

Μαλίοι (*Μήλιοι*) in tit. 1511 B.

παῶται (*πηῶται* cf. *πηός*) ap. Hes. s. v.

σᾶμα (*σῆμα*) cf. Hes. s. v. *σάμεα· τὰ ἐν ταῖς ὤαις τῶν ἱματίων παράσημα· Λάκωνες*; falsa sine dubio comparatio Benfeyi II p. 144.

σάσαμος (*σήσαμος*) in Alcm. fr. 17 et *σάαμος* in tit. 1464 B.

10. A regula constituta saepius recedunt recentiores et recentissimi tituli, in quibus reperies *Νικηφάρος*, *Ὀνησιφάρος*, *Δημόσιος*, *Μητρόδωρος*, *εἰλεφώς*, nomina in *ης* exeuntia permulta; neque assentiri possum Boeckhio, qui in tit. 1334. 1335 *ἄγκιησιν*, quod legitur, in *ἔγκιασιν* corrigendum censet, quum potius *ἔγκιησιν* legendum esse verisimilius sit ex more illius temporis et lectione incorrupta *ἔγκιησιν* tit. 30 V. aequalis firmetur. Ceterum de hac re cf. §. 2. Eidem aetati iam infectae quominus tribuam Hesychii *λῆις* (rad. *λάω*) et Plutarchi *πολυμηχανία* cf. Ap. Lac. p. 288 n. 25 (rad. *μαχ* cf. Curtius I p. 298), nihil impedit.

11. *α* genuinum Lacones, interdum consentientibus ceteris Doriensibus et Aeolibus, servant, ubi Iones et Attici *ε* usurpant:

1. In terminatione adverbiorum temporis, *κα* pro *τε*; respondet Sanscr. *κα* cf. Curtius II p. 73; exempla inveniuntur haec: *ὄκα* in Alcm. fr. 24. 25.[1]), Ar. Lys. v. 1251, *ποκά* in Alcm. fr. 23. 82, Ar. Lys. v. 105, Epigr. Lac. ap. Poll. IV §. 102, unde colligi possunt *πόκα*, *ὁπόκα*, *τόκα*, *ἄλλοκα*.

2. In suffixo *σας* vel *σα* pro *θεν*; antiquissimum est enim *θας*, ut ostendit Sanscr. „dhas", Lat. „tus" cf. Bopp. Vergl. Gr. II p. 244. Eadem mutatio observatur inter *μεν*, Lacon. *μες*, Sanscr. „mas", Lat. „mus". Hesychius complures eiusmodi glossas exhibet:

ἔξεσας· ἔξωθεν Λάκωνες; cave corrigas cum Koenio et Ahrensio *ἔξεσα* cf. §. 12.

---

[1]) Errare videtur grammaticus in Aned. Ox. I. p. 328, 21, qui *ὄκα* Laconibus tribuit.

ἔντεσα· ἔσωθεν. Laconicum esse arguitur mutatione literae *ϑ* cf. §. 14; et eandem ob causam huc pertinent:

ὠδόσα· ἐκ τοῦ ὧδε μέρους.

συνόσα· ὁμοῦ, i. e. *συνόθεν.*

Accedit *πρόσθα*, quod ex Alcmane citat Apoll. De adv. in Bekk. An. Gr. II p. 563, 27.

3. In singulis quibusdam vocibus:

ἱαρός (*ἱερός*), Sanscr. „isaras“ (ishiras) cf. Curtius I p. 369; invenitur *ἱαρός* et *ἱαρεύς* in tit. 13 B., 34 R. cf. Hes. s. v. *ἱαρεῖον* et *ἱάρωμα*; *ἱερεῖον* in Ar. Lys. v. 84 cum Ahrensio corrigendum esse censeo; recentissimis temporibus *ἱερός* valet cf. *ἱερός* in tit. 1334 B. et *ἱερονίκας* in tit. 1418 B.

ἁς (*ἕως*) in Ar. Lys. v. 173 cf. Hes. s. v., contractum ex *ἅως* cf. *τάως* ap. Hes. s. v., vel potius ex *ἅFος*, *ἅFς*, ut ostendit Sanscr. „javat,“ cf. Curtius I p. 364, Bopp. II p. 233.

γά (*γέ*) in Ar. Lys. v. 82. 105. 170. 988. 1174. contra *γέ* in v. 144. 1096. 1162. 1243, in quibus poetam euphonia ab usu solitae formae abductum esse putarem, nisi in v. 170 durissimam vocalium coniunctionem tulisset; itaque *γά* ubique restituam. Affixum pronomini *ἐγών* occurrit in Alcm. fr. 65, Ar. Lys. v. 986. 990; Sanscr. „gha“ cf. Benfey. I p. 187.

III. *α* genuinum in quibusdam vocabulis retinetur, quae apud ceteros Graecos o praebent: eius rei certissimum testimonium sunt numeralia ab *ἕκατον* derivata; Lacones enim ut omnes Dorienses terminatione *κατιοι* utuntur, cf. *ὀκτακατίοι* in tit. 1511 B.; deinde *Fίκατι* (*εἴκοσι*) l. c. cf. Hes. glossa: *βείκατι· εἴκοσι· Λάκωνες*; Sanscr. „vinçati“ cf. Benfey. Wurzellexikon, II p. 214.

IV. Lacones pro vulgari *ω* retinent *α* in vocabulis: *πολύφανος* (*πολύφωνος*) cf. Alcm. fr. 25; radix enim sine dubio *φα* (*φημί*); *πρᾶτος* (*πρῶτος*), quod simplex quidem non

reperies; attamen Lacones sic locutos esse, ostendunt composita, ut *Πρατόνικος* in tit. 1239. 1246. 1250. 1276. 1283 B., 32. 35 V., 1 K., *Πρατόλαος* vel *Πρατόλας* in tit. 1341. 1342. 1343 B., 1 K.; ita in nominibus propriis haesit etiam recenti aetate, dum simplex *πρῶτος* occurrit, cf. tit. 1341, Plut. Ap. Lac. p. 286 n. 1; sed Aristophanis aetati non convenire videtur; ob eam causam et quia versus corruptus inconcinnus esset, si *πρῶτα* legeretur, *πρώ* in v. 1174 quamvis male firmatum tueor; quod ad formam *πρᾶτος* attinet, regredi necesse est ad Sanscr. „pra," cf. Curtius I p. 249; denique *ὀπάρα* cf. Alcm. fr. 24 (contra *ὀπώρα* fr. 28); si *ὀπώρα* ex *ὀπός* et *ὥρα* compositum est atque *ὥρα* recte Zendico „jârc," Germanico „jâr," Bohemico „jaro" comparatur a Curtio I p. 322, huc referendum est; quod tamen confirmare vix ausim.

§. 6. De vocali *ι*.

ι genuinum Lacones retinent:

1. Ante *ο* et *ω* in verbis, quae *εω* terminari solent [1]), et in futuris contractis. Exempla complura iam Ahrens. II p. 207 congessit. Haec sunt:

ἀνιοχίων (ter) in tit. 71 L. cf. Keil. Anall. Epigr. p. 86 sqq.; *ἐπαινίω* in Ar. Lys. v. 198; *μογίομες* ib v. 1002, quod Brunckius contra auctoritatem codicum in *μογιῶμες* mutavit; *λυχνοφορίοντες* ib v. 1003 idem passum est Brunckii manu, qui *λυχνοφοριῶντες* corrigit; *ἀδικίομες* ib. v. 1148 (editi li-

---

[1]) Cf. Anecd. Ox. II p. 227, 14: οἱ Λάκωνες κινέω λέγουσιν καὶ διὰ τοῦ ι.

bri exhibent ἀδικοῦμες, cod. Rav. ἀδικιοῦμες, unde veram lectionem elicuit Dindorfius); ὑμνίομες ib. v. 1305 (etiam hic libri editi ὑμνιῶμες habent); ἐγκονιῶσαι ib. v. 1311 Brunckius coniicit pro codd. ἀγκονεύουσαι, quia ἀγκονεύω nullum verbum est et participii femininum non in ουσα, sed ωσα cadere solet apud Lacones; attamen ne ἐγκονιῶσαι (potius ἐγκονιώσαι ex accentus ratione Dorica) quidem speciem veri habet, quum Aristophanes talium formarum literam σ secundum consuetudinem Laconum in spiritum asperum mutet cf. v. 1297. 1299. 1313; neque ego intelligere possum, quomodo ἀγκονεύουσα in codd. omnes irrepserit; glossa enim vix esse potest, si quidem ceteras eiusmodi formas apud Aristophanem incorruptas tradi recordor; quibus de causis ἐγκονεύουσαι (nam ἀγκονεύουσαι, nullum verbum, mendo ortum videtur), quae forma huius vocis sola ab Homero frequentata est, Laconi temporis momento patriae linguae propter nimiam illius poetae memoriam et verecundiam oblito tribuam; — ἀπορίομες in Hippocratis epistola ap. Xenoph. Hellen. I, 23 (sic codd., vulg. lectio ἀποριῶμες Valckenario debetur). Laconicae sine dubio sunt glossae Hesychii: μογίοντι· μογοῦσι· Δωριεῖς (cod. μογείοντι, em. Ahrens.); πονίωμεν· πονῶμεν (cod. πονιῶμεν). Deinde futuri exemplum: ὀμίωμαι in Ar. Lys. v. 183 et Hes. glossa: ἱψίονται· ἀκολουθήσουσι.

In hac re explicanda recentiores viri docti in diversas partes abierunt. Primus Koenius ad Greg. Cor. p. 229 et qui eum secuti sunt Valckenarius et Lobeckius ita interpretantur, ut verba apud reliquos Graecos in εω exeuntia apud Lacones in ιαω cecidisse arbitrentur; itaque accentu circumflexo instruere ἀνιοχιῶν, ἐπαινιῶ, ὑμνιῶμες, et, quae verba eorum sententiae repugnant, corrigere coacti sunt: μογιῶμες in Ar. Lys. v. 1002, λυχνοφοριῶντες ib v. 1003, ἀδικιῶμες

ib. v. 1148, *ἀπορίομες* in Hippocr. ep. ap. Xen. Hell. I, 1, 23. Tum Koenius ad indicium suum firmandum affert Hesych. glossas: *σιωῶμεν· σιωπῶμεν* et *σαμαχωῶν· κεκλημένος*, quarum haec ex Italiotarum, illa ex Laconum dialecto prompta videtur. — Sed Koenii sententiam plane falsam esse, iam Ahrensius demonstravit compluribus causis: 1. quod nunquam verborum in *εω* desinentium infinitivus terminationem *ηι* ostenderet cf. *κοπραγωγῆν* in Ar. Lys. v. 1174; 2. quod saepe in titulis et libris *ιο* legeretur, ubi illa ratio *ιω* postularet cf. supra: *ἐφορίομες*, *λεχνοφορίοντες*, *ἀπορίομες*; 3. quod eadem mutatio in futuro contracto spectaretur; 4. quod, si quis Koenium sequeretur, *ἐφορῶμες*, *ἀδικῶμες*, *ἀπορῶμες*, non *ἐφορίομες* etc. scribendum esset. Haec extrema autem causa tollitur usu Aristophanis aliorumque, qui *αο* et *αω* non iam in *α*, sed contra antiquiorem consuetudinem Laconum in *ω* contrahere solent cf. §. 20, 3. Sed in universum fere omnes formae, quae verborum in *εω* vulgo cadentium Laconicis fontibus exhibentur, Koenio adversantur, velut *ἁγῆται* in Ar. Lys. v. 1314, *ποῆ* (i. e. *ποιεῖ*) ibid. v. 1318, *κακκῆ* (i. e. *καλεῖ*) ap. Hes. s. v. aliaque; sonare enim oportuit eas: *ἁγιῆται*, *ποιῇ*, *κακκιῇ* etc. Denique Hesychii *σιωῶμεν* haud magni aestimandum est, quia in eius libro saepissime contra accentum verum peccatum est; lege *σιώωμεν*. Ahrensius vero, apparere, ait, *ιο* pro *εο* et *ιω* pro *εω* contractione orta esse et quasi unam diphthongum efficere, ut Theodiscae linguae „iu", ex analogia Attici *εω*, quod ipsum una syllaba complecteretur. At miror, virum doctum exempla Aristoph. Lys. non accuratius perlustrasse; quum enim *ἐπαινίω* in v. 198 monometrum iambicum, *λεχνοφορίοντες* in v. 1003 idem quinque prioribus syllabis (—∪∪—) monometrum efficiat, *ιω* et *ιο* nulla orta esse contractione, sed disiuncta pronunciiandа elucet. Ne ex *ε* quidem vocalem *ι* ortam intellegere

licet, quamquam Boeckhius de simili more Cretensium disputans sequente vocali ε in ι mutari dicit, in qua regula constituenda simul nimius fuisse videtur; ante ο et ω, docere debuit. Hoc ι igitur genuinum est, quod lingua Sanscritica et Latina demonstrat. Tali comparatione Graecorum futuri antiquissimam terminationem σ ιω fuisse cognoscitur; Sanscritica enim est „s-jami“ cf. Bopp. Vergl. Gr. II p. 541. 544. Verbis in εω (Lacon. ιω) cadentibus respondent verba Sanscritica terminationis „jami et ajami“, Latina terminationis „io“ cf. Bopp. l. c. p. 212, III p. 102; Curtius Grundzüge d. gr. Etymol. II p. 181. j semivocalis facillime in ι transiit, a ceteris Graecis in ε corruptum est. Notandum vero est, εω, quandocunque respondet terminationi „ajami“, eodem fere iure uti, quo ιω; redundare enim utramque formam ex ειω necesse est, quam ipsam Homerus exemplis firmat; Lacones ε, ceteri Graeci ι abiecerunt.

Restat, ut futuri forma ὀμίομαι explicetur; etenim ὀμί-ομαι pro ὀμέομαι, ὀμοῦμαι exspectaveris. Inconstantia quaedam subesse videri potest, quum Lacones, licet genuinum ι pro ε servaverint, tamen cum ceteris ο producerent, quasi ex εο contraheretur. Sed si consideramus ἑψίονται pro ἑψέονται, ἑψοῦνται (universae Doridis haec est forma), ubi ο primum remanet, illud ου pro ο in verbis liquidis tantum abiecta consona σ ortum esse persuasum habeo.

Adnot.: Verba bisyllaba ε retinere, quia radicitus adhaeret, neminem offendet, cf. δεόμεσθα in Ar. Lys. v. 1164

2. Etiam adiectiva, quae vulgo in εος exeuntia principia rerum (Stoff) exprimunt, apud Lacones ιος tuentur, quum prima terminatio sit ειος, quae comparanda est cum Sanscr. „eias“ cf. Curtius II p. 181. Unum exstat exemplum, πυάνιος in Alcm. fr. 28 pro πυάνεος, quod ipsum coniiciendum

est. Itaque Boeckhius in errorem incidit *διασαάμων* in tit. 1464 pro *διασησάμεον* accipiens; seiungeudum potius est *διὰ σαάμων*, quamvis mire dictum sit *ἄριος διὰ σαάμων*.

3. In vocibus *Fίκατι*, *νῖκορ*, *χῖμα* cf. §. 18, I, 2.

§. 7: De vocali *υ*.

1. Hesychius admodum magnam copiam vocabulorum, in quibus *υ* longum et breve in *ου* mutatum est, nomine Laconum addito tradit, contra neque apud Alcmanem neque apud Aristophanem neque in titulis talis scripturae ullum vestigium reperitur, sed *υ* semper servatur, ut in *μυσίδδω* cf. Ar. Lys. v. 94. 981. 1076. In Hipp. ep. ap. Xenoph. I, 1, 23 sola legitur *ἀπεσσούα*, quod codd. et Eustath. auctoritate satis munitur. Itaque tempus fuit, quo Lacones *ου* pro *υ* scribere inciperent, ut Boeoti, cf. Ahrens. I p. 180. 196. Constat enim iam diu, sonum antiquissimum literae *υ* fuisse pinguiorem, qui respondet Latin. u, sed a Graecis in leniorem illum esse conversum; cuius soni mutati non participes Lacones antiquitatis amore et tenacitate ductos *υ* semper u pronunciasse, illae glossae satis testantur, sed non ita, ut etiam hunc sonum sigillo *ου* exararent, quod ceteris Graecis diphthongus erat. Recentiore autem aetate ceterorum usum circumspicientes, illum sonum per *ου*, quamquam semper longum, scribentium, signum quoque sono adaptarunt, eiusque rei initium in tempora Alexandrinorum quos dicunt incidisse, in tertium fere saeculum, quem etiam Boeotis finem eiusdem moris posuit Ahrensius l. c., atque a doctis Alexandrinis ipsis, non a Laconibus profectum esse, suspicari licet; quam opinionem ea re firmari puto, quod scriptores Laconici et tituli nihil eiusmodi exhibent, Hesychius autem glossas suas

ex operibus Alexandrinorum hausit. Unum exemplum Xenophontis ita explicandum videtur, ut popularibus suis, quorum in manus eius scripta ventura erant, pronunciationem plurimis ignotam indicare voluerit; Lacones enim ipsos *υ* illo tempore scripsisse, ex Aristophane cognoscitur; en argumentum certissimum habes, eos *υ* semper *ου* pronunciasse. Tenenda igitur haec sunt: 1. Lacones antiquum sonum literae *υ*, qui est u, servarunt. 2. Inde a III saeculo ille sonus etiam scriptura *ου* a vulgari discernitur fortasse auctoribus Alexandrinis. 3. Hoc *ου* non est diphthongus, ut apud ceteros Graecos, sed simplex vocalis modo longa modo brevis.

Jam enumerandae sunt Hesychii glossae tali mutatione insignitae, etiam eae, quae nomen Laconum subscriptum non habent; nam has quoque cum Ahrensio, qui eandem operam colligendi, sed nonnullis vocabulis supplendam, suscepit, Laconicas esse existimo, quia glossam eiusmodi nullam Boeotis nominatim tribuit, contra Laconibus multas, et quia haud paucae certis notis, ut *σ* in *ϱ*, *ϑ* in *σ* mutatis Laconicae arguuntur:

αἰκχούνα· αἰσχύνη· Λάκωνες, cf. §. 17, 9.

ἀμουχρά· καθαρεύουσι· Λάκωνες (cod. *ἀμούχα*; em. coll. Suida I p. 295).

ἀτταφούλιστορ· σταφυλῖνος· Λάκωνες (cod. *ἀπαφουλίστωρ*, em. Ahrens.), cf. Koenius ad Greg. Cor. p. 254.

βούθουτον· ὅ τινες ἀμέμαρον ... Λάκωνες, i. e. *βούθυτον*.

γωροῦται· σαρμοί· Λάκωνες, fortasse metaplastice pro *γωρυτός* cf. Hes. s. v.

διφοῦρα· γέφυρα· Λάκωνες.

ἔγχουτον· στεάτιον· Λάκωνες (cod. *ἐγχοῦν· τὸν*; corr. ex ord. verb.), pro *ἔγχυτον*

ζούγωνερ· βόες ἐργάται· Λάκωνες, cf. *ζύγωνερ·*

κάρουα· κάρυα· Λάκωνες (cod. *καρῶα*; em. Musurus).

κουανᾶ· μέλανα· Λάκωνες (coni. Musuri, cod. *κούαμα· μέλαν*), pro *κυανᾶ*.

ούδραίνει· παρακαθαίρει· Λάκωνες, pro *ὑδραίνει*.

πουρδαῖον· μαγειρεῖον· Λάκωνες (sic recte Nauckius pro cod. *πουρδαίν·μαγείριον* coll. *πυρδαίσιον* ap. Hes. s. v.).

σεκουάνη ad *σικύα* revoc. cf. §. 8, III.

τούνη· σύ· Λάκωνες, pro *τύνη*.

Sine nomine traduntur, sed mutationibus consonarum aut vocalium Laconicae agnoscuntur glossae:

μούσαξ· ὁ ὑπὸ τοῦ βοῶν τρεφόμενος, pro *μύθαξ* cf. §. 14.

μουσίδδει· λαλεῖ, ὁμιλεῖ, pro *μυθίζει* cf. §. 14.

μούρκορ· μυκός· οἱ αὐτοί (cod. *μυχός*; probanda haec coniectura Schmidtii cf. *μυκός* et *μύρκος*, utrumque ab Hesychio per *ἄφωνος* explicatum) cf. §. 15, II.

παγουλίρ· μάρμαρος ἢ μικκκύς (cod. *παγούαιρ*, em. Schmidt.), pro *πηγυλίς* cf. §. 5. 15.

παρσουλακίρ· τὸν τρίβωνα, ὅταν γένηται ὡς θύλακος, pro figendo *παραθυλακίς*.

πέργουν· πρέσβυν· οἱ αὐτοί (cod. *πρέσβεις*, em. Ahrens.), pro *σπέργυν* cf. §. 18, II.

σεκούα pro *σικύα* cf. §. 8, III.

φουάδδει· σωμασκεῖ, pro *φυάζει*, deriv. a *φυή*, cf. §. 17, 2.

φούαξιρ· ἡ ἐπὶ τῆς χώρας σωμασκία τῶν μελλόντων μαστιγοῦσθαι, fictum ex antecedenti vocabulo cf. §. 13.

φούïξ· φῦσιγξ (Aldina *σφύσιγξ*).

φουλίδερ· παρθένων χορός· Δωριεῖς (λ addidit Ahrensius a *φύλλον* repetens; non recte puto; ad *φυλή* potius referendum est, ut sit chorus virginum gentilium), pro *φυλίδες* cf. §. 15, I.

φούρκορ· ὀχύρωμα (cod. *φύρκορ* extra ordinem verborum), pro *φύρκος* cf. §. 15, I.

Certiore argumento carentes propter causam supra allatam Laconicae putandae sunt hae glossae:

ἐκβιούζει pro *ἐκβιύζει* cf. §. 4.

καμπούληρ· ἐλαίας εἶδος cf. *καμπύλος*.

μουίαι· σκώληκες, οἱ γενόμενοι ἐν τοῖς κρέασιν, pro *μυῖαι*.

μουκηροβάκτας· καρυοκατάκτης (cod. *μουκηρόβας*; recte em. Lobeck.); ad *μύκηρος* revocandum, quod Lacones *μούκηρος* dixisse, docet Pamphilus ap. Ath. II p. 53 B.[1])

μουκίζει· σιγᾷ· μέμφεται τοῖς χείλεσιν, a *μυκός*, non, ut Ahrensio placet, a *μύζω*, derivandum.

μουκτηριᾷ· σκαρδαμύττει (cod. *μουκτυριᾷ*; em. Vossius) cf. *μυκτηρίζει*.

οὐδραία· ὑδρεία. Laconicum esse patet ex glossa *οὐδραίνει*. q. v.

οὐφίδρωμα· τοῦ σάγματος ἡ πρὸς τῇ πλευρᾷ διφθέρα, pro *ὑφίδρωμα* cf. Ahrens. II p. 125.

πουάνοι· κύαμοι ἑφθοί cf. *πύανοι*.

πούμμα· ἡ τῆς χειρός πυγμή cf. §. 17, 1.

πουνιάζειν· παιδικοῖς χρῆσθαι· πούνιον γὰρ ὁ δακτύλιος cf. *πυνιάζειν* (sic enim corrig. cod. *πυννιάζειν* ex ordine verborum).

προυλέσι· πεζοῖς ὁπλίταις cf. *πρυλέες*; adde Eust. p. 600 extr. et Passow. Lex. s. v. *πρυλέες*.

ῥουδόν· ῥευστικῶς cf. *ῥυδόν*.

σούκινος· ὁ εὐνοῦχος, pro *σύκινος*.

σκοῦλαι· κνῆσαι, pro *σκῦλαι* cf. Schmidt. ad Hes. s. v.

στουμμά· αὐστηρά (sic cod., neque correct. Schmidtii *στουμνά* opus est, quia assimilandi consuetudo admodum larga erat.

τοῦφος· τῦφος (cod. *τάφος*; em. Ahrens.).

---

[1]) μουκήρους Λάκωνες καλοῦσι τὰ ἀμύγδαλα.

τρουέται· ἰσχαίνεται· τήκεται cf. τρύειν.

φλουάζει· φλυαρεῖ· ληρεῖ cf. φλυάσσει.

φουλλομένοι· τιλλόμενοι· Δωριεῖς (cod. φυλλόμενοι, corr. ex ordine verborum; frustra laborat Schmidtius dicens: „si haec lectio genuina esset, Hesychium additurum fuisse Λάκωνες, non Δωριεῖς"; sed vide supra allatam glossam s. v. φουλίδερ).

χελούειν· βήσσειν· καὶ χελούσσειν (cod. χελούσειν; em. Ahrens.) ὁμοίως, pro χελύειν et χελύσσειν.

χουμόν· χυλόν, pro χυμόν.

Adde ex Et. Paris. ap. Koen. ad Greg. Cor. p. 388. κουτάλη pro σκυτάλη.

2. Eadem vocalis υ, sed brevis, quae u pronuntiata est, signo ο exarata videtur in titulis recentissimis, cf. Κονοούρέα in tit. 1386 B. et Κονοουρέων in tit. 1347 B; sic Boeckhius quoque in C. J. I p. 609 extr. o intellexit. Etenim etiam Boeoti κούνες dicunt.

De vocalibus mutatis.

§. 8. De vocalibus α, ε, ι, ο, υ, ω.

1. υ pro α, quod reperitur in voce ἔγκυτον cf. Hes. gl. ἔγκυτον· ἔγκατον· Λάκωνες (cod. ἔγκυλον extra ordinem verborum) coll. Lat. „intercus" antiquius videtur.

2. Dorienses universos α longum terminationis ας accus. I decl. et nom. III decl. corripere, grammatici testantur cf. Ahrens. II p. 172 sqq., et inter exempla ab iis allata duo sunt Alcmanis τροπάς fr. 23, Αἴας fr. 52; sed apud Lacones solis poetis, quibus viam monstravit Hesiodus (cf. Matthiae. Gr. Gr. I p. 186 extr.), hanc licentiam fuisse suspicor, prae-

sertim quum in Ar. Lys. v. 1264 accus. *σπονδάς* ultimam longam habeat.

II. Lacones, ut alii Dorienses et Aeoles, in nonnullis vocibus *α* usurpant, in quibus Jones et Attici *ε* pronunciare solent; exstant hae:

ἀνακάς (*ἀνεκάς*) cf. Hes. gl. *ἀνάκανδα· ἐν ὑπερῴῳ· Λάκωνες* et *ἄνακας, τοὺς Διοσκόρους ἢ ἄνωθεν, ἐν ὕψει, ἄνω*, ubi *ἄνακας* et *ἀνακάς* confusa sunt.

Ἄρταμις (*Ἄρτεμις*) in Ar. Lys. v. 1262; sic enim ibi legendum est coll. *Ἀρταμίτιον* v. 1251.

ἀψίαι (*ἑψίαι*) cf. *ἀψίαι· ἑορταί· Λάκωνες* ap. Hes. s. v.

ἴρανες (*εἴρενες*) cf. Hes. gl. *ἴρανες· οἱ εἴρενες, οἱ ἄρχοντες ἡλικιῶται· Λάκωνες* (ex coni. Nauckii; cod. *διώκοντες*).

κά (*κέ*) cf. Ar. Lys. v. 117. 180. Thuc. V, 77. Plut. A. L. p. 290 n. 46. De garr. p. 618 n. 17. Lys. c. 14.

κραάρα· κόσκινον ἢ ὄρυγμα ap. Hes. s. v., pro *κρησέρα*.

Eadem mutatio observatur diphthongi *ει*:

αἰ (*εἰ*) cf. Alcm. fr. 35. 74. Ar. Lys. v. 1099. 1162. alii. Thuc. V. 77 compluries; saepissime occurrit in Plut. dictis Laconicis.

κύπαιρος (*κύπειρος*) cf. Alcm. fr. 29, recte a Welckoro pro *κύπερος* emendatum sec. Heraclidem ap. Eustath. 1648, 7. 969, 8; cf. *κυπαιρίσκος* in fr. 34.

λιγαῖα (*λιγεῖα*) in Alcm. fr. 1 e Prisciano edidit Welckerus, quam lectionem sine iure Ahrensius II p. 187 in suspicionem vocat regula ficta „ubi diphthongus *ει* ex *ε* vel *ι* natus sit, eum non mutari in *αι*."

Licet de origine vocabulorum, quae enumeravi, nihil certi dicere possim, tamen non dubito, quin *α* antiquitatis colorem prae se ferat, et *ε*, quandocunque factum est, ex eo attenuatum sit.

2. *ι* cum *ε* sequente vocali mutatum esse videtur a Laconibus solis in his vocibus:

σιός (*θεός*)[1]) in Ar. Lys. v. 81. 86. 90 aliisque multis. Thuc. V 77, ubique in Laconicis, cf. Hes. gl.: *σιόρ· θεός· Λάκωνες* et *ἐσιώθην· ἐθεώθην* (sic corr. cod. *ἐσώθη* cf. Schmidt. ad h. l.). Recentiores fontes *θεός* praebent, cf. tit. 1338 B. Plut. Ap. L. (Agesilai) p. 254 n. 7 cf. §. 14.

σιά (*θεά*) in Ar. Lys. v. 1263. 1320.

γαλιῶται (*γαλεῶται*) cf. Hes. gl. *γαλιῶται· ἀσκαλαβῶται· Λάκωνες* (cod. *γαλλεῶται* extra ordinem verborum; suo loco mota videtur glossa).

Semel ante consonam:

διφοῦρα (*γέφυρα*) cf. Hes. gl. *διφοῦρα· γέφυρα· Λάκωνες*, nisi hoc verbum diversae originis est.

Num *ι* genuinum sit, discerni non potest.

III. Complures voces apud Lacones *ε* pro *ι* exhibent; quas tradit Hesychius:

σεκουάνη· ἐλαίας εἶδος· Λάκωνες Antecedit *σεκουάνα· σικύα*, quod cum Ahrensio in *σεκούα* corrigo. Laconicas esse glossas ostendit *ου* pro *υ* usurpatum cf. §. 7. Et quia nusquam alibi haec mutatio invenitur, Laconicae existimandae sunt ceterae quoque eiusmodi glossae:

σέσυφος· κακοῦργος.

σέλπον· σίλφιον (fortasse *σέλπιον*).

βλέτυες· αἱ βδέλλαι, cf. *βλίτυξ. βδέλλα* (cod. *βαίτυξ*; em. Salmas.).

κύβεσις ἢ κίβισις· πήρα, cf. *κίβισις· πήρα· Κύπριοι.*

Eodem pertinet *Ἐσσεδόνες* pro *Ἰσσεδόνες*, quod ex Alcm. citat Steph. Byz. s. v. (sic ibi optimus cod., alii *Ἀσσεδόνες*).

---

[1]) Cf. Anecd. Ox. II p. 260, 15: τὸ „θεὸς“ „σιὸς“ λέγουσιν οἱ Λάκωνες διὰ τοῦ ι.

IV. Vocalis *ο* mutata reperitur 1. in *α*: *σαλία* (*θολία*) cf. Hes. gl. *σαλία· πλέγμα καλάθῳ ὅμοιον, ὃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φοροῦσιν αἱ Λάκαιναι· οἱ δὲ θολία.*

2. in *ε*: *γέργυρα* (*γόργυρα*) in Alcm. fr. 101 cf. Et. M. p. 228, 39; Bekk. Anecd. Gr. I p. 233, 27. — *δύε* (*δύο*) in tit. 1511 B. sine dubio corruptum est.

V. Lacones *υ* in *οι* mutarunt; *Πύθιοι* enim, quos commemorant Xen. Resp. Laced. 15, 5; Her. VI, 57 cf. O. Mueller. Dorer II p. 14 ab iis *Ποιθίοι*[1]) nominati esse videntur; deinde *Κάροια* nomen Laconicum urbis *Κάρυα* est[2]). Neque haec mutatio analogiis caret apud Graecos cf. *κῦρος*: *κοίρανος*; *λυγρός* (rad. *λυγ*): *λοιγός*; apud Latinos cf. poena: punio; moenia: munio.

2. Contrariam mutationem Lacones usurpant in voce *θύνα*, apud ceteros Graecos *θοίνη*, cf. *θυναρμοστρία* in tit. 1435. 1436 B.; vulgaris forma *θοιναρμοστρία* in tit. 1439. 1446. 1451 B. Antiquior videtur vocalis *υ*, si quidem *θύνα* a verbo *θύω* repetendum est. Causa in pronuntiatione latere videtur.

3. In decreto Spartanorum contra Timotheum pro *υ* semper *ι* exhibetur, veluti *πολιφωνίαν, λιμαίνεται, ἀμφιέννεται, διεσκευάσατο, Ἐλευσινίαρ* etc.; sed in reliquis fontibus ne unum quidem exemplum reperies, immo vero contraria; quare quum ipsum decretum ficticium sit cf. §. 2 extr., inscitiae auctoris hanc rem tribues, quae Aeolibus propria est cf. Ahrens. I p. 81.

VI. Pro vocali longa *ω* occurrit breve *ε* in duobus ad-

---

[1]) Cf. Photius s. v. Πύθιοι · τέτταρες ἄνδρες αἱρετοὶ παρὰ Λάκωσιν.

[2]) » Steph. Byz. s. v. Κάροια, quae quum ordinem verborum turbet, Meinekius Κάρυα emendat, sed repugnat auctoritas optimorum codicum Rhedigerani et Vossiani.

verbiis ἐξεσας et ἐντεσας, illud pro vulgari ἔξωθεν, hoc pro ἔσωθεν vel potius ex genuino ἐνς fingendo ἔνσωθεν, ἔντωθεν. Possis forsitan hanc mutationem explicare, quum derivas a formis non minus Laconicis ἐξεῖ et ἐντεῖ pro ἔξω et ἔνδον cf. Hes. gl. ἐξεῖ· ἔξω· Λάκωνες et ἐντεῖ· ἔνδον· Λάκωνες (cod. ἐνθει; corr. Koenius ad G. C. p. 351).

§. 9. De vocali η.

I. Postquam literae η loco saepissime α conspici monstratum est, quam late pateat usus literae η, definire oportet. Lacones igitur cum ceteris Doriensibus et Aeolibus η adhibent, si ex ε ortum est. Itaque η reperitur:

1. In III decl. terminationibus ης, ηρ, ην, cf. εὐτρεπής in Ar. Lys. v. 1315, Τιμοκράτης in tit. 1247 B., Ἀριστοτέλης in tit. 1248 B. aliaque permulta; θυγάτηρ in Alcm. fr. 47, ἀνήρ fr. 53, ἀλετήρ fr. 124, φυσάτηρ in tit. 1511 B., σωτήρ in tit. 1325 B. aliaque; ποιμήν in Alcm. fr. 11; η ex ε ortum esse ostenditur cognatis formis, velut genitivo et Lat. „er"; nominum quae in ης, omnium, quae in ηρ et ην exeunt, complurium genitivus genuinum ε retinet; cum σωτήρ cf. σώτειρα, cum aliis alia.

2. In verborum, quae ab ε incipiunt, augmentis, cf. ἠράσθη in Alcm. fr. 23, ἧστο fr. 53, συνήκαμες in Plut. A. L. p. 286 n. 1, ἐδήδοϜα in tit. 15 B., κατηρειμμένον in tit. 2 K.

3. In temporibus derivatis verborum, quae in εω cadunt, cf. ἐτύρησας in Alcm. fr. 25, ποιησώμεσθα in Ar. Lys. v. 1006, ἐποιήσαμες in Plut. A. L. (Agesilai) p. 257 n. 41, ἔθηκας in tit 15. 1338 B., ἱππαρχήσας in tit. 1418 B.

4. In terminatione ην optativi activi, cuius primum ε ostendit 3 pers. plur. εν, cf. εἴην in Alcm. fr. 106, εἴη in

Ar. Lys. v. 1267. In terminationibus coniunctivi, quarum η nihil est nisi ε indicativi productum, cf. ἅδῃ in Alcm. fr. 25, θίγῃς fr. 34, ᾖ in Ar. Lys. v. 174, ἕλσῃ v. 105, συνέχῃς v. 1265, δοκῇ in Thuc. V, 77, ἄρχηται in Plut. A. L. (Agesilai) p. 257 n. 41.

In aoristi I et II passivi terminationibus θην et ην, quarum illi radix θε verbi τίθημι esse videtur; sed ε genuinum etiam optativo et participio apparet; unum exemplum exstat: ἠράσθη in Alcm. fr. 23. Commemorandum hic est χρῄ ex Hipp. ep. ap. Xen. Hell. I, 1, 23, cf. χρεία, χρέος.

5. In omnibus vocabulis, a stirpibus, quae ε habent, vel derivatione vel compositione ductis, cf. μάθησις in Alcm. fr. 59, ἀκήρατος fr. 29 (cf. κεράω), συνθήκα in Ar. Lys. v. 1268 (cf. θέω), τριήρης in Ar. Lys. v. 173 cf. tit. 1511 B. (non ab ἄρω, ut fere solet, repetendum, sed ab ἔρω (εἴρω) i. e. serere), μαχητάς in Plut. Ap. Lac. (Agesilai) p. 277 n. 15, φιλοχρηματία Inst. Lac. p. 296 n. 42 (χρέος, χρεία), μυθητάς ibid. p. 296 n. 39, πλῆθος Lys. c. 14 (rad. πλε, non πλα, sicuti docet Homericum πλείμην, Latin. „pleo," cf. Buttm. Gr. Gr. §. 114 s. v. πίμπλημι), σωτηρία in Plut. Lac. Ap. p. 299 n. 10, cf. n. 1, Εὔκλητος in tit. 1247 B., εὔχρηστος in tit. 30 V. (κ(α)λέω), κάβλημα ap. Hes. s. v. (rad. βελ antiquissima, per metathesin βλε, cf. Homeri βλεῖο, praeterea formae βέλος, βέλεμνον, βόλος, βολή, ἑκατηβελέτης).

Adnot.: Huic praecepto repugnant: ἐπιθάκα in Alcm. fr. 53, μαχατάς in Plut. De mal. Her. c. 32 cf. Hes. s. v., μαχατάρ, φίλαμα in Plut. Ages. c. 11, ἀνσατήρ (ἀνθητής, ἀνθέω sec. Valck. ad Theocr. Adon. p. 278 B) ap. Hes. s. v.

Neque ἀπεσσούα pro ἀπεσσύη in Hipp. ep. ap. Xen. Hell. I, 1, 23 cur reiiciatur, intelligo, quum et codicum et Eustathii (cf. p. 1792, 6) auctoritate defendatur; attamen Ahrensius II p. 147, ferri non posse hanc formam ratus, quod

ne Graecum quidem sit *ἐσύην*, *ἀπέσσα* substituit; debuit meminisse analogae formae *ἐῤῥύην*. Atque omnia illa exempla ne vere Laconica iudicem, non abhorreo, sic interpretanda, ut ex sermone vulgari eoque posterioris aetatis, qui sine dubio inscitia plebis duriorem vocalem amantis eiusmodi multa recepit, repetita videantur. Atque haec res eo minus offendit, quo saepius etiam pro ε Lacones graviorem sonum literae α quaesiverunt, cf. §. 8, II.

6. In his singulis quae exstant vocabulis:

ἦκην in Ar. Lys. s. 1077. (rad ἑ cf. Curtius p. 193) — *κηρός* cf. *κηρινός* in Alcm. fr. 28 cf. Lat. „cera." — *πήλυξ* (*σπήλυγξ* cf. §. 18, II) ap. Hes. s. v. cf. Lat. „spelunca." — *σήρ* (*θήρ*) cf. *σηροκτόνος* in Ar. Lys. v. 1262 cf. Lat. „fera" et Curtius I p. 221.

7. Genuinum ε latet in substantivis, quae in ημα cadentia non a verbis terminationis εω derivantur, qualia sunt *ἐριφίημα*, *χαρύημα* aliaque cf. §. 22, 2; deinde in his vocibus: *δήλομαι* i. e. *βούλομαι* ap. Hes. s. v. et in Plut. A. L. (Brasidae) p. 268 n. 3, *δείκηλον* ap. Hes. s. v. *δείκελον* (sic corrigenda ex glossa *δίκηλα* cf. §. 13, 3), *Λήδα* in Ar. Lys. v. 1314, *τῆνος* cf. §. 25, in particulis *δή*, *δῆτα*, *ἤδη*, *μή*, quae ubique occurrunt, in suffixo η pronominum personalium cf. §. 25.

II. Pro η invenitur ε in voce *χορωφελέτας* cf. Ar. Lys. v. 1319, quamquam alias ε in eiusmodi vocabulis semper producitur.

§. 10. De diphthongis.

I. Lacones nonnunquam η usurpant, ubi ceterae dialecti ει tuentur; qua mutatione, ut ita dicam, affecta sunt:

1) Adiectiva, quae vulgo in *ειος* exeunt, ut *Λύκηος*[1]) in Alcm. fr. 36, unde in fr. 35 a Welckero restitutum est, et *ὄρηος*[1]). Contra *ἱερεῖον* in Ar. Lys. v. 84. Fallitur Schol. ad Callim. hymn. in Del. v. 315 *τοπήϊα* Laconicum esse dicens, et Choeroboscus in Anecd. Ox. II p. 244, 28 *οἰκήϊος* uuiversae Doridi tribuens, quum potius Jonicum sit.

2. Singula quaedam: *κηρύλος* in Alcm. fr. 12 pro *κειρύλος*, quae forma apud Aristophanem solum in Av. v. 299 invenitur, unde etiam Hesychius et grammatici, qui eam ut Atticam afferunt, hausisse videntur; sed fortasse Passow. Lex. s. v. *κηρύλος*, ioci gratia *κειρύλος* ab Aristophane illo loco fictum esse et *κηρύλος* solum in usu fuisse apud omnes Graecos, recte arbitratur.

πελήα pro *πελεία* cf. Hes. gl. *πελήαρ· περιστεράς καὶ Περσικῆς τὸ ἥμισυ· Λάκωνες* (cod. *πέληρ· περιστερᾶς*; em. Schmidt.).

Πληστονίκα pro *Πλειστονίκα* in tit. 1506 B. legitur, unde colligitur *πλῆστος* et similia *πλήων, μήων*; quarum vocum *η* grammaticorum testimonio, qui Doridi universae tribuunt, firmatur; Lacones sic dixisse verisimlle est, quamquam Alcman in fr. 85 *μεῖον* exhibet.

βήλημα pro *εἴλημα* cf. §. 4; cuius *η* abiecta consona ex *ε* productum esse, intelligere non licet cf. Curtius II p. 127.

χήρ pro *χείρ* cf. *χηρός* in Alcm. fr. 114. Vulgarem formam praebet Ar. Lys. v. 1321. Fortasse genuina forma est *χέρς*, gen. *χερρός*, quod Aeoles usurpant, ita ut ex lege, quam §. 11 tractabo, pendeat.

Aduot.: Contraria mutatio conspicitur in *Πολυδεύκεις* ap. Alcm. fr. 3, *πρειείρης* fr. 23, *ἔφειβος* in tit. 1432 B. Sed

---

[1]) Cf. Et. M. p. 32, 8. τὸ „ὄρηος“ καὶ „Λύκηος“ Λακωνικά, cf. p. 365, 27 et Anecd. Ox. II p. 51, 20.

Πολυδεύκεις non Laconicum esse, permulta exempla nominum in *ης* III decl. exeuntium docent; neque codices in ea voce consentiunt; *ἔφειβος* in titulo facile oriri potuit ex *ἔφηβος*, quod multi alii tituli tradunt; *τριείρης* voci Aristophanis *τριήρεες* in Lys. v. 173 repugnat; quare Lacones hanc mutationem ignoravisse, iudicandum est atque *Πολυδεύκης* et *τριήρης* ap. Alcm. restituenda sunt.

II. *ω* pro *αυ* occurrit in Laconico cognomine Jovis *Καππώτας* i. e. *Καταπαύτας* cf. Paus. III, 22, 1.

III. *ω* pro *ου* apparet in voce *ὤν* (*οὖν*) cf. Stob. Floril. p. 576, 38; inde etiam *γῶν* pro *γοῦν* in Ar. Lys. v. 155 contractum ex *γὲ ὤν*; *κῶρος* et *κώρη* (Jon. *κοῦρος*, *κούρη*, Att. *κόρος*, *κόρη*), quae forma colligitur ex titulo comoediae Epilyci; tum *Κώρη* invenitur in tit. 1449, quamquam ceteri recentes tituli semper *Κόρη* praebent; denique in Ar. Lys. v. 1308 *κῶραι* legitur in Iuntina, in reliquis libris Mss. *κόραι*, quod praeferendum est; illud mendum typothetae. Tum in *ὤρανος* (*οὔρανος*) cf. Alcm. fr. 5, quod, si vera est comparatio Curtii I p. 315 cum Sanscr. „varunas," contractione ex *ὀάρανος* ortum intelligere liceat.

IV. De correptione diphthongorum *αι*, *ει*, *οι*, *ου* cf. §. 18.

§. 11. De lege quadam productionis brevium vocalium.

Ubicunque flexione aut compositione verborum aut aliquo modo durior consonantium concursus prodibat, Lacones, ut ceteri Graeci, ex iis unam eiicere et supplementum productione antecedentis vocalis quaerere solebant, ita ut *α* in ā, *ε* in *η*, *ο* in *ω* mutarent. Contra Jones et Attici et Doriensium plerique *ε* in *ει*, *ο* in *ου* et Doriensibus exceptis *α* saepe

in η vertebant. Est autem illa ratio Laconibus antiquissima et recenti demum aetate vulgari cessit. Fusius de hac re agit Ahrensius II p. 153 sqq., sed cum licentia quadam plura huc rettulit, quam ferri potest. Jam perquiremus singula quae exstant exempla:

I. α breve semper in α longum transire, ex iis, quae in §. 5 dicta sunt, elucet.

II ε in η, ο in ω producuntur:

1. Ubicunque ν vel ντ sequente σ extrusum est, quod factum videmus a) in accus. plur. II decl., cuius genuina terminatio est ονς cf. Bopp. V. Gr. I p. 465, ab Argivis et Cretensibus servata, cf. Ahrens. II p. 104. Laconica mutatio in puris fontibus, apud Alcmanem et Aristophanem, semper invenitur; Thuc. V, 77 plerumque ως, rarius ους edit idque librariorum culpa; etiam Chilonis epist. et saepius Plutarchus in Laconicis ως praebent; titulorum vetustiores nullam eiusmodi formam exhibent, in recentioribus vulgaris terminatio usurpata est, ut in tit. 1511 cf. Boeckh. ad. h. l. — b) in nom. sing. III decl. primae terminationis ενς vel εντς, quo pertinent nomina vulgo in εις exeuntia, cf. οὐδής in tit. 71 L. (οὐδένς), ἄρσης in tit. 1464 B. (ἄρσενς), Αἰγλάηρ ap. Hes. s. v. (Αἰγλάενς) cf. §. 5.; itaque Tarentinorum, quippe qui coloni Spartanorum sint, ἥς (ἕνς) Laconibus antiquis quoque tribuendum est; non minus χαρίης, quod Apollonius[1]) sine nomine tradit. Terminationis ως (ονς) pro ους nullum superest exemplum. — c) in feminino participiorum; nom. terminationis ησα (εντσα) non reperitur, sed ωσα vel ωά (οντσα) saepius occurrit, cf. κλέωά in Ar. Lys. v. 1299, ἐκλιπῶά v. 1297, θυρσάδδωά, πάδδωά v. 1313, μέργωσα cf. Hes. gl.

---

[1]) Cf. Apoll. Dysc. De adv. p. 578, 26: ἐν διαλέκτῳ τὸ „χαρίης."

μιργώσαι· πηλοῦσαι. οἱ αὐτοί (cod. *μιργῶσαι· πηλῶσαι*; em. Ahrens. II p. 73; paulo ante excidit *Λάκωνες* secund. Albertium, ad quod refertur *οἱ αὐτοί*). — d) in substantivis vel potius adiect. derivatis, quae vulgo in *ουσιος* (*οντσιος*) cadunt, velut in *γερωΐα*, cf. Hes. gl. corruptae: *γερῶα· γεροντία· ἦν γὰρ σύστημα γερόντων*, quae ordinem verborum turbat et fluxisse videtur ex altera: *γερωνία· γεροντία· παρὰ Λάκωσι καὶ Κρησί*; sine dubio, ut iam Giesius Dial. Aeol. p. 318 vidit, in unam coniungendae sunt: *γερωΐα· γεροντία· παρὰ Λάκωσι καὶ Κρησίν. ἦν γὰρ σύστημα γερόντων*; non sequor Giesium *γερουσία* addentem, quod *γεροντία*, vocabulum antiquissimum et inusitatum, (attamen Xenoph Resp. Lac. X, 1, 3 id usurpat ita, ut significet „munus senatoris") explicatio esse non possit; at vim explicandi extrema verba *ἦν γάρ* etc. habent. — e) denique in voce *μῶσα*, cf. Alcm. fr. 1. 4. 5. 6. 7. 120 vel *μῶἁ* cf. Ar. Lys. v. 1249. 1297, orta ex *μόνσα* cf. Curtius I p. 276, omnibusque inde ductis, ut *μωϊκός*, *μωΐδδην* vel *μῴδδην* cf. §. 17, 2.

2. Ubicunque *σ* ante *μ* aut *ν* eiectum est; itaque *η* invenitur pro *ει*: — a) in quibusdam formis verbi *εἰμί*, cuius princeps forma est *ἐσμί*, cf. *ἦμεν* (*εἶναι*) in Chilonis epist. et in Plut. Lacaen. Ap. p. 300 n. 26. 29; inde colligenda sunt *ἠμί*, *ἠμές*, quae tamen nusquam in Laconicis traduntur; habemus recentissimi tantum temporis corruptas formas *εἰμές* in Plut. Lyc. 26, Ap. Lac. p. 290 n. 46, *εἶμεν* in tit. 1511. 1334. 1335 B. — b) in subst. derivatis cf. *γῆμα* pro *εἶμα* i. e. *ἕσμα* ap. Hes. s. v. — c) in adiectivis, quae vulgo *ειος* terminantur, ut in *σῆνος* cf. Hes. gl. *σῆνα· θυσία· Λάκωνες*; genuinum est *θέσνος*, quod ostendunt *θέςφατος*, *θεςπέσιος*; Cretenses *θεῖνος* dicunt.

3. In infinitivis, qui consonam *μ* ante sequens *ν* amiserunt; prima enim terminatio fuisse videtur *εμεν*, cuius *ε*

altero eiecto *εμν* evasit, cf. *σιγῆν* (*θιγεῖν*) in Ar. Lys. v. 1004 cf. §. 14.

4. Ob eandem causam scil. consonam perditam dicitur *Πηρεφόνεια* cf. Hes. gl. *Πηρεφόνεια· Περσεφόνεια· Λάκωνες*, et Fῆλως i. e. *Εἵλως* cf. §. 4 u. 6.

Adnot.: Hanc regulam amplius progressus ad omnes formas, quarum *ει* in ceteris dialectis ex *ε* productione propter consonam eiectam ortum esse constat, adhibere possis, ut aoristi I verborum, quae liquida vocantur (*ἔνημα* pro *ἔνειμα*, *ἔσπηρα* pro *ἔσπειρα* etc.); sed talia enumerare omitto, quia nullo exemplo nituntur.

De consonis.

§. 12. Primae consonantes servantur.

Lacones etiam in usu consonantium quarundam antiquitatem constanter defenderunt; quare cavendum est, ne eos mutasse credas, ubi ceteri Graeci mutarunt. Considerandae hoc loco in primis consonae *κ*, *ν*, *σ*, *τ*.

I. *κ* genuinum retinetur:

1. In adverb. temporum, quae in *κα* exeunt, quod ostendit comparatio linguae Sanscr. cf. §. 5, II, 1.

2. In voce *ἶξ* pro *ἶψ* cf. Alcm. fr. 124. Quamquam enim Ammonius De differ. vocab. s. v. *ἶπες*, inter *ἶξ* et *ἶψ* discernit, tamen utrumque ad eandem stirpem *ἰκ* revocandum atque *ἶξ* dialecto proprium esse (ap. Alcm. solum l. c. occurrit), iure suo suspicatur Curtius II p. 49.

II. *ν* genuinum in terminatione 3 pers. plur. act. *ντι*, quo eiecto Jones et Attici vocalem antecedentem produxerunt.

III. *σ* genuinum:

1. In terminat. 1 pers. plur. act., quae *μες* (*μεν*) sonat, respondens Lat. „mus“, Sanscr. „mas“, cf. *πείσομες* in Ar. Lys. v. 168, *ἀποκεκύφαμες* v. 1003, *ἥκομες* v. 1077, *βλεμάττομες* v. 1164, *μογίομες* v. 1002, *ἀδικίομες* v. 1148, *ὑμνίωμες* v. 1305, *λῶμες* v. 1105, *πεπόνθαμες* v. 1098, *ἀπορίομες* in Hipp. ep., ap. Plut. haec exempla: *ἐλάσαμες*, *ἐποιήσαμες*, *μέλλομες*, *ἐπιλελάθαμες*, *συνήκαμες*; itaque in Lys. c. 18 *ὑμνήσομεν* corrigendum est.

2. In vocabulo *ἄρσης* cf. tit. 1464 B., ortum ex *ἄρσενς*; ceteri Graeci *ἄρσην*; collata participiorum formatione haec quoque ratio probatur, sed antiquitatis gloria Lacones sequitur. Adverb. *αἰές*[1]) in Ar. Lys. v. 1267 vetustum est pro *αἰέν*, *ἀεί*, si quidem sententia Benfeyi I p. 7. 8 recipitur.

3. In adverbio antiquissimo *ἔξεσας* pro *ἔξωθεν* cf. §. 5, II, 2; fortasse inde corrigendum est *ἐντεσα* ap. Hes. s. v. in *ἔντεσας* cf. l. c.

4. In voce *σάμερον* pro *τήμερον* cf. Eupol. Hel. fr. 1; *σ* ex summa antiquitate petitum est, quum pronomini demonstrativo respondeat ab *σ* incipienti, quod Graeci in spiritum mutarunt (*ὁ*, *ἡ*), cf. Curtius I p. 362. Ceterum *τήμερον* Atticis solis proprium est cf. Buttm. Gr. Gr. II p. 293.

IV. *τ* genuinum:

1. Pro *δ* ceterorum Graecorum in mediis quibusdam vocabulis; nam tenuem apud Graecos interdum ad mediam descendisse praecipue tenuem gutturalem, observare licet, cf. Curtius II p. 112 sqq. Huc pertinent: *πάρταξον* in Hes. gl.: *πάρταξον· ὕγρανον· Λάκωνες* (cod. *πάρταζον*) cf. *παρδακός* ap.

---

[1]) Cf. Theognost. in Anecd. Ox. II p. 3, 8. Λάκωνες δὲ „αἰές“ φασιν.

Hes. s. v. — *Ἀρτέμιτος* etc. pro *Ἀρτέμιδος* etc. cf. Alcm. ap. Eustath. p. 1618, 29 et tit. 1416 B., ubi *Ατρέμιτος* sine dubio corrigendum legitur.

2. Pro *σ* Jonum, Atticorum, Aeolum in mediis vocabulis; latius patet haec consuetudo et conspicitur a) in coniug. terminat. *τι* (*σι*) activi verborum in *ω* exeuntium pluralis (*ντι*) et in *μι* cadentium sing. 3 pers.; genuinam esse consonam Lat. formae „legunt, legit“ et Sanscr. „ti“ ostendunt. Exempla sunt permulta, cf. *αἰνέοντι* in Alcm. fr. 73, *ἔχωντι* in Ar. Lys. v. 173, *ἐστύκαντι* v. 996, *ἐῶντι* v. 1005, *ψιάδδοντι* v. 1302, *μέλοντι* v. 1306, *ἀμπάλλοντι* v. 1310, *σείοντι* v. 1312, *εἴκωντι*, *ἔχωντι* in Thuc. V, 77, *πεινῶντι* in Hipp. epist., *λέγοντι*, *ἀποκλαίοντι*, *ἁλώκαντι* ap. Plut., denique *βίβατι* in epigr. Lac. ap. Polluc. IV §. 102 et *φητί* i. e. *φησί* in Anecd. Ox. I p. 190, 20; — b) in adiectivis, quae vulgo terminationem *σιος* habent, siquidem a nominibus, quorum stirps in *τ* exit, derivata sunt, ut *Ἀρταμίτιος* cf. *Ἄρταμις*, genit. *Ἀρτάμιτος* in Ar. Lys. 1251, *ἐνιαύτιος* cf. *ἐνιαυτός*, *πλούτιος* cf. *πλοῦτος*, *πλητίος* cf. *πλητός*[1]). Addenda sunt substantiva in *σια* vulgo desinentia, quae eiusdem originis feminina adiectivorum esse videntur, ut *Ἀφροδιτία* scil. *πόλις*, urbs Laconica, ap. Steph. Byz. s. v., qui hausit ex Thuc. IV, 56, ubi nunc *Ἀφροδισία* legitur, cf. *Ἀφροδίτη* et *Ἀφροδίσιος*; *γεροντία* scil. *βουλή* ap. Hes. s. v. *γερωνία* cf. §. 11, 11, 1; — c) in numeralibus cum *ἕκατον* compositis, cf. *ὀκτακατίοι* in tit. 1511 B. Accedit *βείκατι* ap. Hes. s. v. et *Fίκατι* in tit. 1511 B. pro *εἴκοσι*; primum *τ* monstrant Lat. „viginti“, Sanscr. „vinçati;“ — d) in praepositione *ποτί* (*πρός*), cf. Ar. Lys. v. 82. 87.

---

[1]) Cf. Et. M. p. 156, 16: οἱ Λάκωνες τὰ παρὰ μέλλοντα εἰς τὸ τ οὐ τρέπουσιν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τ εἰς τὸ σ · ἐνιαυτός, ἐνιαύτιος λέγουσιν, ὑπόμνησιν διδόντες τοῦ πρότερον τ· πλοῦτος, πλούτιος· τὸ δὲ πλησίος πλητίος λέγουσιν.

95. 1076, Plut. de garr. p. 618 n. 17, Inst. Lac. p. 295 n. 29, Ap. Lac. p. 298, tit. 2 K., in quo semel πρός legitur, quae vulgaris forma in tit. rec. occurrit; in comparationem vocetur Sanscr. „prati.“ Ad quod quamquam forma πορτί etiam propius accedit, tamen ex uno loco cf. Alcm. fr. 79, in quem metro cogente a Welckero illatum est, Laconibus tribuere non ausim; — e) in voce Ποτιδάν cf. Ποτιδᾶ genit. in Eupol. Hel. fr. 6; num τ genuinum sit, dici non potest, quia etymologia in obscuro versatur, nisi ad verbum ποτίζω refugere vis.

Adnot.: Falsa sunt exempla auctoris decr. c. Tim. κιθάριτις, ἐπαναγκάται cf. §. 13.

3. τ initiale servatum est in pronom. person. τύ, τύγα, τύνη, τούνη, τέο, τοί, τίν etc. et possess. τεός cf. §. 24, Lat. „tu, tui, tuus“; Sanscr. formas vid. ap. Bopp. II p. 122; deinde in articuli nom. plur. τοί, ταί; τ a principio adhaerere, demonstrat Bopp. I p. 447; II p. 136.

§. 13. Consonae ξ et κ pro σ linguae convenientius usurpantur.

Agitur de verbis in ζω cadentibus et substantivis, quae cum iis cohaerent. Si enim quaeritur, unde ζ talium verborum ortum sit, ad vetustum δj redire oportet, quod ipsum auctum respondet Sanscr. „j“, cf. Bopp. I p. 31 et 228; Curtius II p. 187. Cuius originis satis memores Lacones in derivandis verbi temporibus diversis et substantivis δjσ in ξ coalescere iusserunt. Etenim jσ propter arctissimam cognationem literae j et palatinarum, est enim simile χ attenuato, in ξ coire necesse est, ita ut prodeat δξ; quae consonae

quum coniunctae vix pronunciari possint, δ extruserunt; ϰτ autem ob eandem causam et quia tenuis nullam aliam, nisi tenuem literam praecedere patitur, in ϰτ mutatum est; itaque invenimus:

1. Verborum formas *ἁρμόξατο* in Alcm. fr. 20, *ξυναλλαξε* in Ar. Lys. v. 93, *μυσίξαι* v. 981, *διποδιάξω* v. 1243; *πορπακισάμενος* v. 106 non Laconicum est; *ὠβάξαντα* in Plut. Lyc. c. 6; accedunt complures glossae Hesychii: *ἀμβροτίξας· ἀπαρξάμενος· Λάκωνες.* — *ἀμπάξαι· παῦσαι· Λάκωνες*, cf. *ἀμπάζονται.* — *ἀπαλασίξαι· ὀμόσαι· Λάκωνες* (cod. *ἀπαλασίξαι*; em. Valcken.). — *ἀπαλοίξαι· ὀμόσαι· Λάκωνες*; incertae etymol. verbum. — *ἀπέσοιξεν· ἀπέσωσεν· Λάκωνες.* — *πάρταξον* pro *πάρτασον* cf. §. 12, IV, 1.

Adnot.: Inde exemplis deficientibus sequitur, ut pro ϰ perfecti act. et σ aoristi pass. χ et pro σ perfecti pass. γ apud Lacones apparuerit.

2. Substantiva in ξις (σις) cadentia, cf. Hes. gl. *ἵππαξις· πομπῆς ὄνομα παρὰ Λάκωσιν*; — *φούαξιρ* pro fingendo *φύασις* cf. §. 7 et 15, I, 4; — deinde *Σοίξιππος* in tit. 1457 B., *Σοιξιτέλης* in tit. 1271. 1282. 1373 B., *Σοιξιάδας* in tit. 35 V. cf. Keil. Anal. epigraph. p. 116; ceteri tituli recentes vulgarem formam *Σωσι* — praebent.

3. Nomina terminationis ϰτος et ϰτας, cf. Hes. gl. *δεικηλίκται· μιμηταὶ παρὰ Λάκωσι* (cod. *δεικηλίσται*, em. Valcken. coll. gl. *δίκηλον· ἐκτύπωμα· . . . , ὅθεν καὶ ὁ μιμολόγος παρὰ Λάκωσιν δικηλίκτας*, cf. Plut. Ap. Lac. p. 259 n. 57; Ages. c. 21); contra *δικηλίσται* tradunt Athen. XIV p. 621 E; Eustath. p. 884, 23. 1818, 1; Et. M. 260, 43; Suid. s. v. *δικηλιστῶν*, quos omnes morem Laconicum neglexisse, certum est. Dicebant Lacones *δεικηλίκτας* et *δικηλίκτας*, quorum hoc vetustius videtur, quam radix sit *δικ*; — *ἐπευνάκτοι* cf. Theopomp. ap. Athen. VI p. 271 C, ab *εὐνάζειν*

ductum; vid. ἐνεννάκτοι ap. Hes. s. v. Discrepant κιθαριστάν in Alcm. fr. 73, ὁπλιστάν in dicto Lac. ap. Jacobs. Anthol. II p. 297; a Laconibus haec exempla petita non sunt, etiamsi recentes quoque tituli talia exhibent.

§. 14. De consona ϑ in σ mutata.

Ex Doriensibus soli Lacones spirantem ϑ in σ mutare solebant[1]), quod non tam mirum nobis videbitur, si sonum literae ϑ cum Britannorum „th" comparandum esse meminerimus; negligentius igitur pronunciantes sonum, cui aliquid sibili admixtum erat, ediderunt et magis magisque assimilatum — plane idem enim non fuit — scribentes etiam sigillo σ exarare coeperunt. Si autem ante Alcmanem hunc morem nondum exstitisse, ex ea re Ahrensius cogere sibi posse videtur, quod Tarentini, qui paulo ante illius aetatem in Italiam profecti sunt, nullum talis mutationis vestigium reliquerunt, ita coërcere velim, ut Tarentini eodem modo, quo Lacones, pronunciaverint, sed sigillo ϑ usi sint, quia scriptura iis discedentibus nondum invaserat. Neque Alcmanis raro usu quidquam efficitur, quippe qui non Laconicam solam dialectum adhibuerit; quatuor enim exempla literae mutatae, permulta retentae praebet; contrarium conspicitur apud Aristophanem. Grammatici, quos enumerare longum est, Doridi universae hoc proprium esse, perperam docent. Exemplorum magnam copiam auctores suppeditant:

---

[1]) Cf. Apoll. Dysc. De constr. p. 89, 3: οἱ μὲν ἄλλοι Δωριεῖς τηροῦσι τὸ θ, Λάκωνες δὲ καὶ εἰς σ μεταβάλλουσι. — Et. M. p. 714, 29: τὸ θεός οἱ Λάκωνες σιός λέγουσιν. Cf. Athen. VIII p. 362 E. — Anecd. Oxon. I p. 197, 7: Λάκωνες τὸ θ μόνον εἰς σ τρέπουσιν, εἰ μὴ ἡ ἑξῆς συλλαβὴ ἄρχοιτο ἀπὸ τοῦ σ, συμός, σάλλω, σεός (corr. σιός).

Alcman *ἔσηκε, σάλλεν* in fr. 24, *σαλασσομέδοισαν* fr. 35, *σάλεσσι* fr. 66.

Aristoph. in Lys. *σιὼς* v. 81. 174 alibi, *μύσιδδε* v. 94. 981. 1076, *ἔλσῃ* v, 105 cf. v. 114. 1081, *Ἀσαναίων* v. 170 cf. 1244. 1250, *κυρσάνιε* v. 983. 1248, *Ἀσάνιε* v. 980, *ὀρσά* v. 995, *σιγῆν* v. 1004, *σέλειν* v. 1080, *σείω* v. 1081, *ἤνσει* v. 1257, corruptum cf. §. 5, *σηροκτόνε* v. 1262, *παρσένε* v. 1263. 1272, *Ἀσάναν* v. 1300, *ἀγασῶς* v. 1301.

Thuc. V, 77 *σιώ, σύματος*.

Plutarchus saepissime *σιὼ* exhibet in formula iurandi *ναὶ (νὴ) τὼ σιώ*, quae solita fuisse videtur ad invocandos Dioscuros.

In tit. recentioribus sunt *Σεόξενος, Σιμορτος, Σίτιμος, Σιηΐδας* cf. §. 20, 13, *Σήριππος* in tit. 1260 B.

Hesychius multas eiusmodi glossas tradit, quarum maximam partem Valcken. ad Theocr. Adon. p. 277 sqq. collegit:

ἀγασίς· σφαῖρα, pro *ἀγαθίς*.

ἀνασεῖν· ἀναφέρεσθαι, pro *ἀναθεῖν*.

ἀκολασαίρ· ἀκανθυλλίς παρὰ Λάκωσιν (cod. *ἀκκ.*), cf. *ἀκανθυλλίς*.

ἀνασερσάσθαι· τὸ φόνον πρὸς τὸ πῦρ στῆναι Λάκωνες, pro *ἀναθερίσασθαι*.

ἀπολασίξαι pro *ἀπαληθίσαι* cf. §. 13, 1.

Ἀσαναίαν πόλιν τὴν Ἀφίδνης (cod. *Ἀσανίαν*; em. Palmer.).

ἄτασαι· ἀνάστηθι Λάκωνες, cf. §. 17, 7.

ἔξεσις et *ἔντεσας* pro *ἔξωθεν* et *ἔσωθεν* cf. §. 5, II, 2.

ἐσᾶμεν· ἐθεωροῦμεν Λάκωνες et *σαμένα· θεωροῦσα* (cod. *σαωμ.*, em. Ahrens.), cf. *θάω* ap. Koen. ad Greg. Cor. p. 223.

ἐσιώθην· ἐθεώθην (cod. *ἐσιόθην*; em. Schmidt.).

κάβασι· κατάβηθι Λάκωνες.

κυσάνεις· ἀνίεις Λάκωνες (cod. *κυσάρνεις*: em. Lobeck. Paral. p. 80 n. 17), cf. *καθανίω* in Bekk. Anecd. Gr. p. 14, 17.

κασέλλα· (sic! cf. *ἕλλα-ἕδλα*) *καθέδρα.*

κασελλατίαι. κάθισαι· Λάκωνες (cod. *κασελάτ.*), pro fingendo *καθελλάθισαι.*

κασαίρηόν· κάθελε· Λάκωνες (cod. *κασέρηνον;* em. Koen. ad Greg. Cor. p. 301), pro *καθαίρησον.*

κασεύδει· κοιμᾶται cod. *κασεύρει;* em. Guyet.).

μούσαξ pro *μύθαξ* cf. §. 7.

πάσορ· πάθος· Λάκωνες.

παρσουλακίρ pro fingendo *παραθυλακίς* cf. §. 7.

πισάκνα· πιθάκνη.

πίσορ· πίθος· Λάκωνες.

σαλία pro *θολία* cf. §. 8, IV.

σαμινά· θαμινά· συνεχῶς· Λάκωνες.

σεῖν· θεῖν et *σῆ· τρέχε* (cod. *τρέχει*), cf. §. 20. 5.

σερμοί· θερμοί.

σῆνα pro *θεῖνα* cf. §. 11, II, 2.

σηρίον· θηρίον.

σίαρ· θίασος· Λάκωνες, cf. § 15, II.

σίγε· θίγγανε· Λάκωνες (cod. *σίγη;* em. Voss. ex ord. verbor.).

σίνιον· αἰγιαλός, a *θίς* derivatum, (sic. corr. cod. *σίμιον*).

σιόρ· θεός· Λάκωνες, cf. *σιάδες.*

σιοκόρος· νεωκόρος· θεοκόρος· θεραπευτὴς θεῶν.

σύλακον· θύλακον (cod. *σύλαιον*).

συλλίρ· θύλακος (cod. *σύλλιρ· θύλακον;* em. Schmidt.), cf. *θυλλίς.*

συνόσα et *ὠδόσα* pro *συνόθεν* et *ὠδόθεν* cf. §. 5, II, 2.

Haec fere omnia quae exstant exempla illius mutationis sunt; quibus totidem contraria opponi possunt, quorum *θ* constitisse videtur. Attamen certis finibus hunc morem circumscribere non possis; haec tantum praecepta ex traditis exemplis eliciuntur: *θ* non mutatur in *σ*, nisi vocali sequente;

ea autem conditione tam in initio quam in mediis verbis. ϑ remanet: 1. si consona sequitur, cf. *Σταϑμίϑας* in Alcm. fr. 15, *ϑριχαδίσκα* fr. 18, *ἄνϑρωπος* in Ar. Lys. v. 988, *ἀϑρόον* ap. Hes. s. v. — 2. si litera σ antecedit, cf. *ἔσϑεν* in Alcm. fr. 24, *ἔσϑος* in Ar. Lys. v. 1096; — 3. si sequens syllaba a σ incipit, cf. *ϑέσϑαι* in Alcm. fr. 87. 121, *ϑυρσάδδω* in Ar. Lys. v. 1313; — 4. si praecedens syllaba a σ incipit, cf. *συνϑῆκα* in Ar. Lys. 1268; — 5. in terminationibus pass. et med. verborum, cf. *ὁμιώμεϑα* in Ar. Lys. v. 183, *ἐμβαλώμεϑα* v. 1096, *ἐσιώϑην* ap. Hes. s. v.; — 6. sec. Ahrens. si ν antecedit; non recte, cf. *ἀνσεrισάσϑαι* et *ἀκαλανσίρ* ap. Hes. s. v., quamquam contradicunt *πεπόνϑαμες* in Ar. Lys. v. 1098, *Κορινϑία* v. 91, multa apud Alcmanem; sed Alcmanis usus regulam labefactare non potest, quum non solum dialectos permiscuerit, sed etiam in nonnullis cum Aristophane non consentiat, cf. *παρϑένος* in fr. 1. 27 et *παρσένος* in Ar. Lys. v. 1263, *ϑεός* in fr. 25 et *σιός* in Ar. Lys. — Restant haec verba, quorum ϑ non mutatum est: Apud Alcmanem *Θεράπνα* fr. 2, *ϑίασος* fr. 37 cf. *σίαρ* ap. Hes. s. v., *ϑυγάτηρ* fr. 47, *ἐπιϑάκα* fr. 53 cf. *ἔσηκε* fr. 24, *κιϑαριστάς* fr. 73, *κιϑαρίσδω* fr. 24; ap. Aristoph. *ἴϑι* v. 1273 cf. *ἄττασι* et *κάβασι* ap. Hes. s. v., *ἔνδοϑεν* v. 199 cf. *ἔξεσας* ap. Hes. s. v., *ϑάγω* v. 1256, *ϑεικέλοι* v. 1252 cf. *Σιμήδης*. Vides, quam incerta sit ratio mutationis.

Denique si tituli perlustrantur et antiqui et recentes, exceptis paucis nominibus propriis (cf. supra) semper ϑ exhibent, cf. *ἔϑηκε*, *καϑαίρων* in tit. 15 B., *Ἀϑαναίᾳ*, *ἀνέϑηκε* in tit. 71 L., alia. Quod ita excusatur, ut in titulis plebis mos non observatus sit, nisi in nominibus propriis, quae plebi peculiaria necessitatem quandam afferebant. Inde vero post Alcmanem quoque ϑ retentum esse, haudquaquam concludere licet.

§. 15. De consonae σ mutationibus.

Consonam σ Lacones vehementer odisse et quocunque poterant modo vitasse videntur. Itaque aut, ubi sine iure irrepserat, primam consonantem retinuerunt cf. §. 12, aut in ρ vel in spiritum asperum mutarunt, aut temere abiecerunt cf. §. 13, II.

I. Facillima mutatio semivocalium σ et ρ analogiis, quamvis sint diversi generis, in ceteris linguis non caret, cf. Bopp. V. Gr. I p. 42. Quibus autem conditionibus facta sit, arctius definiri non potest, quia neque auctores locupletissimi, Alcman, Aristophanes (praeter unum exemplum), tum tituli antiqui quidquam eiusmodi reliquerunt, et grammatici quoque tacent. Observatur igitur in fine vocabulorum, rarius in mediis, iisque semper sequente consona; ob hanc causam et quum simul *παλαιόρ*, unicum illud exemplum in Ar. Lys. v. 988, ante *γά* locum habeat, σ in ρ mutatum esse in solo concursu consonantium, non sine quadam probabilitate contendi potest. Hesychius satis magna multitudine verborum hunc morem Laconum ab oblivione servavit. Quae deinceps enumerare operae pretium est:

1. Nom. sing. I decl. exempla tradit haec:

δευτερίναρ· ὁ μετὰ τὸ ὕδωρ ἐπιχεθῆναι εἰς τὰ στέμφυλα οἶνος, cf. *δευτερίας*.

ἐξαιρέταρ· ἁρπάγη ἢ ἅρπαξ πρὸς τὰ ἀντλήματα, pro *ἐξαιρέτης*.

ἐπιγελαστάρ· ὁ καταγελῶν· Λάκωνες, pro *ἐπιγελαστής*.

καλλίαρ· πίθηκος· παρὰ Λάκωσιν, pro *καλλίας*.

Κρονίδαρ· πολυετής, pro *Κρονίδης*.

κτίταρ· κτίστης (cod. *κτίτερ*; a voce *κτίω* deriv.).

λιγάνταρ· εἶδος τέττιγος· Λάκωνες, pro fingendo *λιγάντης*.

μαχατάρ· ἀντίπαλος, pro *μαχητής*.

παλλιχίαρ· πεμμάτιόν τι παρὰ Λάκωσιν, pro fing. *παλλιχίας*.

2. Gen. sing. I decl.:

ἔναρ· εἰς τρίτην· Λάκωνες, pro *ἔνης*.

ἐπίναρ· εἰς τετάρτην· Λάκωνες, pro *ἐπ' ἔνης*.

ἀμαρκᾶρ· ἀπ' ἀρχῆς (cod. *ἀμαρύκαρ*; em. Koen. ad Greg. Cor. p. 282).

3. Accus. plur. I decl. suspectum:

πελῆαρ pro *πελείας* cf. §. 10, I, 2.

4. Nom. sing. II decl.:

ἀκκόρ· ἀσκός· Λάκωνες, cf. §. 17, 6.

ἀτταφούλιστορ pro *ἀσταφύλιστος* fing. cf. §. 7.

βουαγόρ· ἀγελάρχης· ὁ τῆς ἀγέλης ἄρχων παῖς· Λάκωνες, pro *βουαγός*.

γῶνορ· γωνία· Λάκωνες, pro *γῶνος* fing.

δρδῶχορ· λυχνία· Λάκωνες (cod. *δαδώχωρ*), pro *δᾳδοῦχος*.

διαφοιγοιμόρ· ὑπὸ Λακώνων ἐπὶ πάσῃ ἡμέρᾳ τῆς τῶν φιδιτίων σιτήσεως, pro *διαφοιγοιμός* fing.

ἐξικόρ· ἑκτικός.

ἵππορ· τόν τε ἵππον καὶ τὸν τετράχαλκον καὶ τῆς ὄρνης τὸ στῆθος· Λάκωνες (cod. *ἵπποπορ*).

κέμμορ· μέγα κῆτος.

κίττορ· ὁ κίστος· Λάκωνες (cod. *κίττεα· ἄκιτος*; em. Ahrens. II p. 72).

λοῖκορ· κέγχρος, pro *λοῖκος*.

μάκκορ· ἐργαλεῖον γεωργικόν, ὡς δίκελλα (cod. *μάκορ*; em. Voss. ex ordine verborum), pro *βάσκος* fing. cf. §. 16, II, 1. 17, 6.

μούρκορ pro *μύρκος* cf. §. 7.

νησσόρ· νεοττός (cod. *νῆσορ*; corr. ex ord. verb.).

παιδίνορ· παιδίσκη, pro παιδίνος, παιδνός.

παλαιόρ· μωρός, pro παλαιός cf. Ar. Lys. v. 988.

πέλανορ· τὸ τετράχαλκον· Λάκωνες, pro πέλανος.

πίσορ· πίθος· Λάκωνες, cf §. 14.

σίαρ· θίασος· Λάκωνες, contract. ex σιαόρ cf. §. 20, 3.

σιόρ· θεός· Λάκωνες, cf. §. 14.

φούρκορ pro φύρκος cf. §. 7.

5. Nom. sing. III. decl.:

ἀαδέρ· ἀηδές.

ἀβώρ· ἠώς· Λάκωνες, cf. §. 4.

ἀγλευκέρ· αὐλὸς ἀγλευκής, ἀηδής· Λάκωνες. (Coniunxi duas glossas: ἀγλευκέρ· αὐλός· Λάκωνες et ἀγλευκής· ἀηδής coll. Polluc. IV §. 73).

Αἰγλάηρ pro Αἰγλήεις cf. §. 11, II, 1.

ἀκαλανσίρ pro ἀκαλανθίς cf. §. 14.

ἀκχαλίβαρ· κράββατος· Λάκωνες, procul dubio extrema pars est ἀλίβας, prior ἄκχος cf. Hes. s. v.

ἄλιρ· ὀξύβαφον, pro ἄλις fing.

ἀμπιττάρ· παρατατομένη (cod. ἀμπίτιαρ), cf. παραστάς.

ἄππιρ· ὕσπληξ· Λάκωνες (Valck. ad Theocr. Adon. p. 187 C. ἀσπίς intelligit; Ahrens. II p. 77 coniicit ἄπειρ i. e. ἄφεσις; plebeiam formam videre mihi videor, ita ut ἄπειρ (π retinetur propter sequentem spiritum) celeritate loquentis eiecto ε pronunciatum sit geminato π).

βέλλιρ· τριφάλια· Λάκωνες, pro βέλλις fing.

γέτορ· ἔτος, cf. §. 4.

γονάρ· μήτρα· Λάκωνες, pro γονάς.

δάρειρ· τὸ ἀπὸ τοῦ μεγάλου δακτύλου ἐπὶ τὸν μακρὸν διάστημα, pro δάρεσις cf. Schmidt. ad. Hes. s. v.

δειράρ· κορυφή, pro δειράς.

ἰθύρ· τὸ σιδήριον τοῦ ἄξονος τὸ τριβόμενον, pro ἰθύς.

ἰκμάρ· νοτίς, cf. ἰκμάς.

κόρυρ· θριγκός (cod. *θριγγός*), pro *κόρυς*.

μιργάβωρ pro *μισγήως* cf. §. 4.

νέκυρ· νεκρός· Λάκωνες, pro *νέκυς*.

νῖκορ· διαφορά (cod. *διαφθορά*), pro *νεῖκος* cf. §. 18, I, 2.

παγουλίρ pro *πηγυλίς* cf. §. 7.

παρσουλακίρ pro *παραθυλακίς* cf. §. 7.

πινακίρ· πινακίσκος.

πόρ· πούς· Λάκωνες, cf. §. 18, I, 5.

ῥιπίρ· ῥιπίς etc.

σάριρ· κλάδος φοίνικος· Λάκωνες, pro *σάρις* fing.

συλλίρ pro *θυλλίς* cf. §. 14.

τίρ· τίς· Λάκωνες, cf. Schmidt. ad Hes. s. v.

φούαξιρ pro fing. *φύασις* cf. §. 7.

6. Nom. plur. III decl.:

ζούγωνερ pro *ζύγωνες* cf. §. 7.

ζύγωνερ· τοὺς ἐργάτας βοῦς· Λάκωνες (cod. *ζύγονερ*; em. Ahrens. ex ord. verb. et praeced. glossa).

ἰχθυόνερ· ἰχθυαγωγοί, pro fing. *ἰχθυόνες*.

μώλυγερ· τὰ ἄνοζα ξύλα, pro *μώλυες* cf. §. 4.

πάσσαλερ· σφῆνας (cod. *σφῆκας*; em. Lobeck. Parall. p. 181, cui per metaplasmum pro *πάσσαλοι* dictum videtur).

φουλίδερ pro *φολίδες* cf. §. 7.

7. Terminationum verborum unum exemplum idque maxime suspectum:

ἀπεσούτηρ· ἀπεσώθη· Λάκωνες. Hermannus De em. rat. gram. Gr. p. 294 non recte corrigit: *ἀπεσούτηρ· ἀπεσόθης*; nam *ἀπεσώθη* optime se habet coll. Hes. s. v. *σοῦται*; sed nescio, quid illi glossae faciam, quum *τ* pro *θ* positum non Laconicum sit; verum est *ἀπεσούθηρ· ἀπεσώθης*, sed nimis audacter mutatum.

8. Adverbiorum:

ἀπαβοίδωρ pro *ἀπαοίδως* fing. cf. §. 4.

βιὼρ pro *ἴσως* cf. §. 4.

Consonae in mediis vocibus mutatae exempla exstant:

μιργάβωρ pro *μισγῆος* cf. §. 4.

μιργῶσαι pro *μίσγουσαι* cf. §. 11, II, 1 c.

μίρμα· ἐπὶ τοῦ κακοπινοῦς καὶ ῥυπαροῦ καὶ πονηροῦ; licet cognoscere radicem *μις* vocis *μῖσος*.

μούρταρ· πιλός, fortasse pro *μύστης*.

παρτάδες· ἄμπελοι· (cod. *παρτάδαι*; em. Salmasius coll. Hes. s. v. *παστάδες*).

Adde *Πελαργός* pro *Πελασγός*, quod Eretriensibus a Phrynicho adscribitur cf. Lobeck. Phryn. p. 109.

Bene novit hunc usum Laconum auctor decr. c. Tim., apud quem latissime patet cf. *Μιλέσιορ*, *τὰρ ἀκοάρ*, *τεταμέναρ*, *βασιλέαρ* aliaque; sed imitator nimio studio affectandae speciei Laconicae proditur.

Quum autem eadem mutatio apud Eleos et per eorum colonos apud Eretrienses valuerit cf. C. O. Müller. Dor. II p. 492, sequitur, ut Elei iam ante coloniam deductam eam amplexi sint neque recentiorem originem ei tribuere liceat. Qua re commoveor, ut ne a Laconibus quidem eam posteriore aetate receptam esse putem, etiamsi Alcmanis testimonio niti nequeo.

II. Linguae Graecae proprium fuit, genuinum *σ* in spiritum asperum mutare, praecipue in initio verborum, ut *ἕρπω* (serpo), *ὕλη* (silva), *ἑπτά* (septem) *ὗς* (*σῦς*, sus) etc., neque dubitandum est, quin etiam 2 pers. sing. praes. et imperf. pass. et med., aor. I et II med. terminationes ita natae sint (*ῃ*, *εαι*, *εσαι*; *ου*, *εό*, *εσο*; *ω*, *αὸ*, *ασο*), quamquam eiecta quoque litera explicari potest. Hic mos, qui apud ceteros Graecos iam antiquitus suis finibus arctis circumscriptus erat, apud Lacones liberius prorupit, quum ii saepissime ad sibilum effugiendum in mediis vocibus spiritum substituerent;

eiusque rei participes Argivos, Pamphylios, Eretrienses, Oropios habent. Testes sunt grammatici[1]). Quam late patuerit mutatio, non liquet, quia rara sunt exempla aut contradicentia; ubicunque autem σ in spiritum transiit, inter duas vocales collocatum erat. Reliquum est, ut quaeramus, quando haec corruptio invaserit. Ahrensius aetate inter Alcmanem et Aristophanem sita eam incipientem facit, quam sententiam sibi firmare videtur, primum eo quod Alcman hac proprietate usus non sit, deinde quod ne coloni quidem Italiotae quidquam eiusmodi reliquerint; denique affert testimonia Etymologici Magni et grammatici cuiusdam in Anecd. Ox.[1]). Ut ab extremo eius argumento ordiar, Et. M. auctor, sicuti iam Giesius, Dial. Aeol., p. 315 vidit, sibi non constat, quum initio recentiori aetati mutationem tribuat, paulo post etiam Eretrienses eam usurpasse tradat; ex Peloponneso enim eam accitam esse, populorum nominibus cognoscitur: antiquis temporibus, quibus Eretrienses e Peloponneso discesserant, ille mos iam exstitit. Praeterea altera Giesii opinio, *μεταγενεστέρᾳ* fortasse congruere cum usu Dercylli, qui in fine nomi-

---

[1]) Cf. Apoll. Dysc. De syntaxi p. 319, 24: ibi disserit de spiritu in mediis vocabulis: ὀλίγων ὄντων ἢ ἀπὸ Λακωνικῆς διαλέκτου παρειςδεδυκότων εἰς τὰς ἄλλας διαλέκτους, ὑπὲρ ὧν ἐν τῷ περὶ πνευμάτων ἠκριβώσαμεν. —

Et. M. p. 391, 12: εὔιος καὶ εὔσιος ὁ Διόνυσος· καὶ τὸ εἰς αὐτὸν ἐπίφθεγμα εὖσοι καὶ εὐοῖ κατὰ Λάκωνας· Δωρικῇ γὰρ διαλέκτῳ μεταγενεστέρᾳ κατ' ἔνδειαν τοῦ σ φασὶ γεγενῆσθαι εὔιος καὶ εὐοῖ καὶ εὐάν· ὡς γὰρ οἱ Ἀργεῖοι καὶ Λάκωνες καὶ Παμφύλιοι καὶ Ἐρετριεῖς καὶ Ὠρώπιοι ἔνδειαν τοῦ σ ποιοῦντες δασεῖαν χαράττουσι τοῖς ἐπιφερομένοις φωνήεσιν ὡς ἐπὶ τοῦ ποιῆσαι ποιῆαι (codd. ποίῆαι), καὶ Βουσία Βουὰ, καὶ μουσικὰ μωικά· κέχρηται τούτῳ τῷ εἴδει τῆς δασείας καὶ Δέρκυλλος. — Anecd. Ox. I p. 278, 16: Λάκωνες μῶσα καὶ οἱ μεταγενέστεροι Λάκωνες ἄνευ τοῦ σ μῶά. - Idem dicit de omnibus Doriensibus:

Eustath. p. 844, 7: διασταλτέον δὲ τοῦ εἰρημένου κανόνος τὸ μῶά καὶ τὸ πάά, ὧν σημασία τὸ μοῦσα καὶ πᾶσα· ταῦτα γὰρ καὶ εἴ τι ἕτερον κατ' αὐτὰ οὐ παραλήγονται τῷ ἰῶτα τῆς παλαιοτάτης Δωρίδος ὄντα.

natur, aliquam speciem habet, quamquam mihi persuasum est, *μεταγενεστέρᾳ* ad sola verba *εὐοὶ* et *εὔιος* pertinere. Atque Eustathius, id quod summum est argumentum, prorsus contrarium tradit, *τῆς παλαιοτάτης Δωρίδος* esse spiritum asperum pro *σ*; vix autem fieri possit, ut, quia exempla ab eo allata apud Aristophanem occurrunt, eum ex hoc scriptore hausisse arbitratus, *παλαιοτάτης* ad Aristophanis aetatem referam, quod audet Ahrensius; quare si iisdem armis petere licet, grammaticum in Anecd. Ox. Alcmanis et Aristophanis usum respexisse, meo iure assevero. Deinde colonis Italiotis oppono Eretrienses, Aeoles; nam consensus talis Doriensium et Aeolum antiquitatis certissimum documentum est. Denique Alcmanis usus rem decidere nequit, quia poetam lyricum hanc duritiam, hiatum dico, consilio vitasse, credibile est, ut licentiam dialectos miscentis silentio praetermittam; contra comicus pedestri semper sermone utitur. Postremo tituli in utramque partem faciunt: antiquus tit. 71 L. *σ* servat, aeque fere vetustus tit. 33 R. mutat. Et Lacones illa aetate, qua iam inter eos et ceteros Graecos commercium quoddam intercedebat, ad mutandum sibilum, quem ad id retinerent, adductos esse, verisimile non est. Prorsus alienum etiam a progressu dialecti videtur, quae a gravitate et asperitate ad mitiorem et faciliorem sonum descendebat. Ob eas causas iam ante Alcmanem antiquitus sibilum in spiritum asperum mutatum esse credo. —

Spiritum vero pronunciari non tantum, sed etiam, modo tituli recentiores, qui ne in initio quidem verborum spiritum praebent, excipiantur, etiam exarari solitum esse, certum est; nam tit. antiquus 33 R. *ΕΠΟΙΕΗΕ* (*ἐποίηἑ*) exhibet, et auctor Et. M. l. c. distincte dicit: *χαράττουσι δασεῖαν* scil. *Λάκωνες*. — Exempla literae *σ* ita mutatae reperiuntur haec:

Apud Aristophanem in Lysistrata: *πᾶὰ* v. 995, *ποτάόμαι* v. 1013, *ὅρμαὸν* v. 1247, *χάιος* v. 90. 1157 cf. Hes. s. v. *χάσιος* et s. v. *Ἀχαία*, ubi *Ἀχαία* et *ἀ χαΐα* confunduntur, *μῶὰ* v. 1249. 1297, *ἐκλιπῶὰ* v. 1297, *κλέωὰ* v. 1299, *Θυρσάδδωὰ* et *πάδδωὰ* v. 1313.

Apud Hesychium s. v. (quorum partem iam Valcken. ad Theocr. Adon. p. 276 collegit):

ἀγκάλαόν· ἀνοῖξον (cod. *ἄγκαλον*; em. Koen. ad Greg. Cor. p. 343), pro *ἀναχάλασον*.

ἄππιρ pro *ἄφεσις* cf. n. I, 5.

βίὼρ pro *ἴσως* cf. §. 4.

βοῦὰ· ἀγέλη παίδων· Λάκωνες, fortasse pro *βουσόα*, *βουδα* cf. Et. M. l. c.

γερωΐα pro *γερουσία* cf. §. 11, II, 1 d.

γίαὶ· ὀδυνῆσαι, pro *γίσαι* cf. §. 4.

δάρειρ pro *δάρεσις* cf. §. 15, I, 5.

δωῶ· δώσω et *δωσεῖ ἢ δωεῖ* (mutavi accentum) *περιποιήσει ἢ παρέχει* (*παρέξει*?).

κασσαίρηόν pro *καθαίρησον* cf. §. 14.

κατ᾽ αἴανον· κατὰ τὸ πρέπον, pro *κατ᾽ αἴσανον* fingendo.

κασελλατίαὶ pro fingendo *καθελλάτισαι* cf. §. 14.

κραΐρα pro *κρησέρα* cf. §. 8, II.

ληΐς pro *λῆσις* (rad. *λάω*) cf. gl.: *ληΐς· κτῆσις ἡ ἐκ τῶν λαφύρων καὶ βούλησις*; confunduntur *ληΐς* et *ληΐς* pro *λῆσις*.

μῶὰ· ᾠδὴ ποιά, pro *μοῦσα* cf. Et. M. p. 391, 20.

μῴδδει i. e. *μωΐδδει* pro *μουσίζει* cf. *μῴδδει· λαλεῖ· ᾄδει* (cod *μωδεῖ*; em. Valcken. l. c.).

πουρδαΐιον pro *πυρωδαίσιον* cf. §. 7.

σαΐμα· σησάμη (cod. *σάλμα*), cf. tit. 1464 B.

σίαρ i. e. *σιαὸρ* pro *θίασος* cf. §. 14.

φοῦιξ pro *φύσιγξ* cf. §. 6.

Grammatici tradunt *ποιἡαί, βουῦα, μωίκά, μῶὰ, πᾶὰ* cf. nota.

Titulorum in n. 33 R. *ἐποίηἑ*, in n. 1250 B. *Σωάνδρος*, in n. 1386 B. *Κονοουῤέα* et 1347 *Κονοουῤέων* cf. §. 7, in n. 1464 B. *σαᾶμων* (bis) leguntur. Ceteri tituli *σ* semper servant, cf. *ἐνίκασε*, *πᾶσιν* etc. in tit. 71 L. aliaque.

Etiam Aristophanes interdum mutationem omittit, ubi eam nostro iure desideramus: *πορπακισάμενος* v. 106 sec leges dialecti *πορπακιξάμενος* sonare debet; itaque Laconicum non est; *ποιησώμεσθα* v. 1006, *παυσαίμεθα* v. 1270, *πείσομες* v. 168, *πείσειεν* v. 171.

Adnot.: *σ* non mutatur, nisi genuinum est; quae contradicit glossa Hesychii: *μόων· μόθων*, cum Albertio sic explicanda est, ut *μόθων* correctio sit vocis *μόων*.

§. 16. De aliis consonantibus mutatis.

I. De consona *ζ*.

1. Pro *ζ* initiali Lacones nonnunquam *δ* usurpasse videntur, sicut Boeoti. Argumenta petuntur ex loco quodam Anecd. Ox.[1]) et ex probabili coniectura Bergkii *δωμός* i. e. *ζωμός* in Epil. Coral. (codd. *δώδεμος*). Ahrens. II p. 95 addit Hesychii *δατέν*, *δάγκλον*, *δαλόν*; at ipse in l. I p. 175, has glossas Boeoticas esse, testatus sibi non constat; neque revera Laconicae sunt, si quidem ad terminationem infinitivi verbi *δατέν* respicitur cf. §. 11, 3. Majoris momenti est documentum Etym. M.[2]), quo *δυγόν* et *δωμός* Doriensibus tribuuntur; nam ceterorum Doriensium nulli *δ* pro *ζ* assumpserunt. Adversantur sane *ζύγωνερ* et *ζούγωνερ* ap. Hes. s. v.,

[1]) Cf. Anecd. Ox. 325, 24: Καὶ γὰρ ὁ Ζεὺς παρὰ τοῖς Λάκωσι „Δεύς" λέγεται.

[2]) Cf. Et. M. p. 316, 56.

Ζωσιμᾶς in tit. 1279 B. et *Ζανός* in tit. 1313. 1314 B., quae tamen omnia recentioris temporis sunt; puriores fontes quaerentem destituunt.

2. ζ in mediis vocibus in δδ mutatur cf. §. 17, 2.

3. Alcman et Plutarchus in dictis Laconicis σδ pro ζ in mediis vocibus saepissime praebent; quos auctor decr. c. Tim. secutus est. Sed quum Alcman licentius in dialectorum usu agat, Plutarchus testis omnino contemnendus sit, auctores contra locupletes δδ tueantur, non dubito, quin ex Aeolica dialecto, cui illa mutandi ratio propria[1]) est, exempla petita sint.

4. ττ pro ζ, quod in uno verbo *βλιμάττομες* cf. Ar. Lys. v. 1164 conspicimus, Atticorum, non Laconum est cf. Lobeck. Phryn. p. 241.

II. Labiales mutantur:

1. β in μ, quod barbarum dicit Stephan. Byz. s. v. *Ἀβάντις*, sed apud Aeoles quoque interdum fit. Cf. Hes. gl.:

ἀμάκιον· ἄβαξ· Λάκωνες.

ἄμυσσος· κῆτος· Λάκωνες, pro *ἄβυσσος*.

μάκκορ pro *βάσκος* cf. §. 15, I, 4 et Hes. s. v. *βάσκα*.

In universum Graeci saepius haesitant inter μ et β cf. Lobeck. Pathol. p. 171.

2. π in μ ante vocalem α, cf. Hes. gl.:

ἀμάναν· ἄμαξαν· pro *ἀπήνη*; recte Laconibus h. gl. vindicat Koen. ad Greg. Cor. p. 292. Benfeyius II p. 202 Sanscr. „jamâna“ comparat.

ἀμαρκᾶρ pro *ἀπ' ἀρχῆς* cf. §. 15, I, 2.

ἀμφίμαστα· ψαιστά . . . ., ad quae verba Pergerus e sequentibus recte fortasse retraxit: *ἄλφιτα μέλιτι δεδευμένα· Λάκωνες*, pro *ἀμφίπαστα*.

[1]) Cf. Ahrens. I p. 47.

δολομάν· μαστροπόν· Λάκωνες cf. *δόλ[illegible]α· μαστροπόν* ap. Hes. s. v.

Etiam ap. Arist. Byz. s. v. *Θεράμναι* Laconica urbs vocatur, cuius nomen vulgare *Θεράπναι* fuit cf. Alcm. fr. 2.

Contrariam mutationem praepositio *μετά* patitur, cuius Lacon. forma est *πεδά;* sequens *τ* praecedenti tenui cessit cf. §. 27, I, 3. Nescio an recte Pott. Etymolog. Forschungen I p. 517 ed. alt. diversam radicem agnoscat.

III. Liquida *ν* pro *λ* usurpari ante *τ* et *ϑ* videtur; Eustathius[1]) enim inter alia exempla eius usus Doriensium *γέντο* i. e. *ἕλτο*, *ἕλετο* et *κέντο*, *κέλετο* ex Alcm. carminibus affert. Aetate post Alcmanem nihil eiusmodi invenies; *λ* semper manet cf. *ἐλσῆ* in Ar. Lys. v. 105 aliaque. Quum igitur haec mutatio apud alios Dorienses, ut Siculos, etiam recentiore aetate floruerit, contra Aristophanes eam ignoraverit, Laconibus abindico.

IV. *δ* pro *γ* per universam Doridem inveniri, grammatici affirmant additis exemplis *δᾶ* et *Δαμάτηρ*, quorum illud in Ar. Lys. v. 198, hoc in tit. 1434. 1464 B. legitur. Sed neque *δᾶ* pro *γᾶ*, neque *Δαμάτηρ* pro *Γαμάτηρ* dictum esse, luculenter demonstrat Ahrens. II p. 8[1], qui his vocibus eandem stirpem esse ac verbo *ζάν*, iure arbitratur. Nihil efficit Hes. gl.: *διφοῦρα· γέφυρα· Λάκωνες*, quia *διφοῦρα* vocis radicem plane aliam esse, ac vocabuli *γέφυρα*, suspicandum est.

V. Cave credas, aspiratas *ϑ* et *φ* mutari, quia *φοῖνα* pro *ϑοῖνα* in Alcm. fr. 37 et *φήρ* pro *ϑήρ* in tit. 15 B. occurrunt. Aeolicae sunt formae, quae apud Alcmanem non offenduut cf. § 1; *φήρ* autem Boeckhii coniectura oritur; *ΨΗΡΑ* enim l. c. legitur, et in antiquis titulis *Ψ* signum literae *χ* esse solet cf. Boeckh. ad tit. 4. Titulus ipse nimis mutilatus

---

[1]) Cf. Eust. p. 756, 30.

est, quam ut certi quidquam proponi possit. Prorsus contradicit mos Laconum θ in σ mutandi cf. §. 14.

VI. Tenuis cum aspirata mutatur:

1. π cum φ in vocibus *ἀμπαιάς* pro *ἀμφιαίς* cf. §. 15, 1, 5, quamquam *ἀμπί* grammaticorum testimonio Aeolibus[1]) addicitur; deinde *Πόρκος* cf. Alcm. fr. 98 pro *Φόρκος*, altero nomine Nerei.

2. κ cum χ, cf. *ἀμαρκᾶς* i. e. *ἀπαρχῆς* in §. 15, I, 2, *ἀγκάλαιν* i. e. *ἀναχάλαιον* in §. 15, II.

3. τ cum θ in decreto c. Tim., ubi reperiuntur *ταμαχλῆτελς*, *μῶτο* i. e. *μῦθον*, *μεμφάτται* i. e. *μέμφεσθαι*, similia. Sed a Laconibus hoc alienum est, ut fontes incorrupti docent; θ in σ transire iubent aut retinent cf. §. 14. In Cretenses potius quadrare illam mutationem, uno exemplo scimus cf. Ahrens. II p. 83.

VII. Media δ in aspiratam θ mutatur, cf. *αὐθέν* in tit. 2 K. Posteriore demum tempore haec mutatio in usum venit, non solum apud Lacones, sed etiam apud reliquos Graecos cf. Lobeck. Phryn. p. 181.

VIII. Aspirata φ in mediam β transisse videtur, cf. Hes. gl.: *βάνημα· εὔσημα. Λάκωνες*, sine dubio pro *φάνημα*. Itaque fortasse Laconica est gl.: *βῶροι· ὀφθαλμοί* cf. *φῶρα*: adde Zonar. p. 413 et Suid. s. v.

§. 17. De assimilatione consonantium.

Assimilandi mos apud Lacones latius patet, quam apud veteros Dorienses et Graecos universos neque ex ingenio po-

---

[1]) Cf. Ahrens. I p. 43.

puli duritias vitat. Praecipue vero a sequente consona ad praecedentem regreditur. Assimilatur enim:

1. *γ* sequenti *μ*, cf. *πούμμα* pro *πυγμή* ap. Hes. s. v. cf. §. 7.

2. j genuinum antecedenti *δ*, i. e. *ζ* (=δj cf. §. 13) in *δδ* transit, cuius rei multa exempla exstant. Apud Aristophanem in Lys.: *γυμνάδδομαι* v. 82, *μυσίδδω* v. 94. 981. 1076 pro *μυθίζω*, *ποτόδδω* v. 206 pro *προσόζω*, *ψιάδδω* v. 1302, *θυρσάδδω* et *πάδδω* pro *παίζω* v. 1313, *παραμπυκίδδω* v. 1316. Deinde Hesychii testimonium superest, cuius tamen glossae quae huc pertinent omnes fere corruptae a Valckenario in Epist. ad Roever. p. 77 et ad Theocr. Adon. p. 289 emendatae sunt. Eas solas afferam, quae speciem veri prae se ferunt:

ἐκπετρίδδειν· παχύνειν ἱμάτιον· Λάκωνες (cod. *ἐκπετριαδεῖν*); exspectares terminationem Lacon. infinitivi *ην*, quam Hesychius ignorat.

κωμάδδειν· ὀρχεῖσθαι (cod. *κωμαδεῖν*).

λαδδοίατο· λαμβάνοιντο (cod. *λαδοίατο· λαμβάνοιτο*).

μουσίδδει· λαλεῖ· ὁμιλεῖ (cod. *μουσιαδεῖ*) i. e. *μυθίζει*.

μῴδδει· λαλεῖ· ᾄδει (cod. *μωδεῖ*) i. e. *μουσίζει*.

ὁμηρίδδειν· ψεύδεσθαι (cod. *ὁμηριαδεῖ*).

ὀρκίδδει· ὅρκον ποιεῖ ὀμνύειν (cod. *ὀρκίλλ . . . ὅρκον ποιεῖ*).

πλαγιάδδοντες· οἱ γυμναζόμενοι τῶν ἐφήβων (sic Valcken.; cod. *πλατειαδάοντες· οἱ γυμναζόμενοι τοῖς ἐφήβοις*; Ahrens. corr. *ἐν τοῖς ἐφηβείοις*; equidem malo: *ἐν τοῖς ἐφήβοις*).

προμάδδας· μάζας προμεμαγμένας (cod. *προμάλας*).

συμβουάδδει· ὑπερμαχεῖ· Λάκωνες (cod. *συμβουαδεῖ*); descendit a verbo *βοῦα* cf. Hes. s. v.

φαιρίδδειν· σφαιρίζειν.

φουάδδει· σωμασκεῖ (cod. *φουαδδεῖ*) cf. §. 7.

ψιάδδειν· παίζειν, cf. Ar. Lys. v. 1302.

3. μ sequenti π in Γλυππία, nomine vici Laconici, pro Γλυμπία cf. Paus. II, 22, 6, sicuti Cretenses Λαππίοι pro Λαμπίοι dicunt cf. Boeckh. ad tit. 2584.

4. ν antecedenti μ in στουμμά ap. Hes. s. v. pro στυμνά cf. §. 7.

5. π sequenti λ, cf. Hes. gl.: ἀλλανής ἀσφαλής· Λάκωνες, i. e. ἀπλανής.

6. σ sequenti κ, cf. Hes. gl.: ἀκκόρ· ἀσκός· Λάκωνες. — κακκός· ὁ μικρὸς δάκτυλος, pro κασκός cf. Hes. s. v. — μάκκορ pro βάσκος cf. §. 15, I, 4. 16, II, 1; — deinde διδάκκει in decr. c. Tim.

7. σ sequenti τ, cf. Hes. gl.: ἀμπιττάρ pro ἀμφιστάς cf. §. 15, I, 5. — ἀτταφύλιστορ pro ἀσταφύλιστος fingendo cf. §. 7. — ἄττασι· ἀνάστηθι· Λάκωνες; (oritur sic: ἀνάστηθι, ἄνστηθι, ἄστηθι, ἄττασι cf. §. 5 et 14). — κίττορ pro κίσιος cf. §. 15, I, 4. — μύτταχας· πώγωνα· Λάκωνες (cod. Ἴωνες πώγωνα; em. Valcken. μύτταχα) cf. μύσταξ ap. Hes. s. v.; — fortasse huc trahendae sunt glossae nomine dialecti carentes: ἵττασαν· ἔστησαν (cod. ἵτταχαν; em. Ahrens.); — ἐττία· ἑστία; — tum huc pertinet βεττόν pro βεσιόν cf. §. 4; — neque auctorem decr. c. Tim. haec res fugit, qui exhibet μεμψάτται pro μέμψασθαι, modo Lacones θ in τ mutare consuevissent.

8. σ praecedenti ρ, ut in χάῤῥων pro χάρσων (i. e. χαρτίων, χάρτjων cf. Bopp. V. Gr. II p. 38); legitur in Alcm. fr. 83 et Plut. Reg. et imp. ap. (Brasidae matris) p. 229 n. 3; Inst. Lac. p. 294 n. 15; Lacaen. ap. (Argileonidis) p. 297; Lyc. c. 21; deinde in χέῤῥων pro χέρσων cf. Hes. gl.: χέῤῥονα· τὴν χέρσον γῆν· Λάκωνες.

9. σ sequenti χ, cf. Hes. gl.:

αἰκχούνα· αἰσχύνη· Λάκωνες (cod. *αἴκουδα*; em. Schmidt. ex ordine verborum).

ἐκχαρεών· μαγειρεῖον· Λάκωνες (cod. *ἐκχάρεων μαγειρείων*; Schmidt. emend. et *Λάκωνες* e sequentibus mutilatis huc retraxit), pro *ἐσχαρεών*.

Sed hoc assimilationis genus uimis suspectum videtur, praesertim quum utrnmque exemplum coniectura gignatur. Quamquam si Benfeyi[1]) etymologias sequaris valde incertas, *κ* genuinum esse contendere possis.

Adnot.: Falsa igitur est regula Valckenarii ad Eurip. Phoen. v. 1671: „Literam *σ* Lacones in sequentem consonantem non liquidam mutant.“ Etenim *σ* ante aspiratas et ante *γ* nunquam mutatur; exempla passim occurrunt; deinde *σ* ante *β* retinetur cf. *πρέσβεις* in Ar. Lys. v. 1102, *πρέσβειρα* v. 86; saepius etiam *σ* ante *τ* remanet cf. *Κάστορα* in Ar. Lys. v. 206. 988, *κράτιστα* v. 1013, *βεστόν* cf. §. 4.

10. *τ* sequenti consonae in vocabulis cum praepositione *κατά*, cuius *α* eliditur, compositis cf. §. 27, I, 5.

Hae vero leges assimilationis non tantam vim habent, ut omnes consonantium coniunctiones, quas dixi, in omnibus verbis corripuerint; immo nonnulla tantum iis subjecta sunt, complura modo assimilationem subeunt, modo non, alia ex vulgari more pendent.

---

[1]) Cf. Griech. Wurzellexikon I p. 45. 39.

Compluribus rebus impeditus sum, ne totam quam prooemio promiseram commentationem ederem. Sed proximo tempore, quocunque potero modo, omnia quae desunt in publicum emittam.

Corrigenda:

Pag.	12	l.	13	extr.	pro	'Αγῆσθαι	lege	'Αγῆσθαι.
„	15	„	3	„	„	τ	„	ι.
„	20	„	2		„	ἔδω	„	ἴδω.
„	24	initio	supple					ap.
„	27	l.	5	extr.	pro	Δάκωνες	„	Λάκωνες.
„	30	„	10		„	ὑμνίομες	„	μογίομες.
						λοχνοφ.	„	λυχνοφ.
„	34	„	18		„	figendo	„	fingendo
„	39	„	18		„	pronuntiat,	lege	pronunciat.
„	43	„	8	„	„	πριείρης	„	τριείρης.
„	47	„	5		„	Fήλως	„	Γήλως.
„	49	„	9	„	„	γεγοντία	„	γεροντία.
„	51	„	17		„	ἱππαξις	„	καθίππαξις.
„	52	„	16		„	coërcere	„	coërceri.

[illegible]